

Mədəniyyət

www.medeniyyet.az

"Leyli və Məcnun" 110 yaşında...

Üzeyir bəyin ölməz əsəri – Şərqi ilk operası

səh. 10

Milli Kitabxana ilə Amerika kitabxanaları arasında əməkdaşlıq

Los Angelesdəki Kaliforniya Universitetinin kitabxanası ilə M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası arasında anlaşma memorandumunun imzalanma mərasimi keçirilib. Universitet kitabxanasının direktoru Virciniya Stil Azərbaycan Milli Kitabxanası ilə tərəfdaşlığın qurulmasından məmnunluq hissi duyduğunu bildirib. O, kitabxanaların birgə həyata keçirəcəyi layihələr vasitəsilə bütün dünyada alim və tələbələrə hər iki ölkə haqqında biliklərin daha geniş və asan şəkildə çatdırılacağına əminliyini ifadə edib.

səh. 5

"48 saat Bakıda"

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Air Arabia" aviaşirkətinə məxsus "Nawras" jurnalının 2018-ci il yanvar sayında Bakı haqqında geniş məqalə dərc olunub. Ərəb və ingilis dillərində nəşr olunan jurnalda paytaxtımızın keçmişinə, qədim ticarət və mədəniyyət mərkəzi kimi tanınmasına geniş yer verilir. Müəllif şəhərdəki mədəniyyət ocaqlarından, muzeylərdən bəhs edərək, xarici turistlərin mütləq baş çəkməli olduğu məkanlardan danışır.

səh. 9

Rəqqaslarımız beynəlxalq müsabiqədə birinci olublar

səh. 8

"Cücelərim" ansamblı Moskvada keçirilmiş "Milad ulduzları" XVII beynəlxalq uşaq yaradıcılıq forumunda və festival-müsabiqədə iştirak edib. Müsabiqədə bəstəkar Tofiq Quliyevin "Qaytağı süitəsi" adlı musiqisi əsasında hazırlanmış kompozisiyanı təqdim edən Azərbaycan kollektivi "Xoreoqrafiya - milli rəqlər" nominasiyasında birinci yeri tutub.

2018-ci ilin Azərbaycan Respublikasında “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan xalqının həyatında misilsiz hadisə baş vermiş, müsəlman Şərqi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurulmuşdur. Cəmi iki ilə yaxın yaşamış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti zəngin dövlət quruculuğu təcrübəsi ilə milli dövlətçilik tarixində silinməz izlər qoymuş, xalqın qəlbində azadlıq və istiqlal duyğularını gücləndirməklə respublikanın gələcək müstəqilliyi üçün etibarlı zəmin hazırlamışdır.

2018-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü tamam olur. Bu əlamətdar hadisənin dövlət səviyyəsində layiqincə qeyd edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında” 2017-ci il 16 may tarixli 2867 nömrəli Sərəncamına əsasən, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə müvafiq tədbirlər planının hazırlanıb həyata keçirilməsi tapşırılmışdır. Bu tədbirlərlə yanaşı, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar ölkədə və ölkə xaricində silsilə tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

2018-ci il Azərbaycan Respublikasında “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edilsin.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 10 yanvar 2018-ci il.

“Turizm haqqında” qanuna dəyişiklik qüvvəyə minib

Xəbər verdikimiz kimi, Milli Məclis “Turizm haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa dəyişiklik edilməsi barədə” qanun qəbul edib. Dəyişiklik elektron vizanın sürətləndirilmiş qaydada alınması üçün müraciətə ən gec 3 saat müddətinə baxılmasını nəzərdə tutur.

2017-ci il 29 dekabr tarixli qanun Prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanaraq qüvvəyə minib. Yanvarın 11-də dövlət başçısı qanunun tətbiqi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda Nazirlər Kabinetinə Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Turizm haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb təqdim etmək, həmçinin Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin qanuna uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat vermək tapşırılıb.

Allah rəhmət eləsin

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti, professor Firəngiz Əlizadə, katiblər Zəmfira Qafarova, Cəlal Abbasov, Sərdar Fərəcov, Aliyə Məmmədova, ittiqaqın İdarə heyəti və kollektivi Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin mətbuat katibi Xəyal Rzaya anası

Tamaşa xanının

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Kitab döviyyəsi sektorunun kollektivi Lənkəran Şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin direktoru Nurane Nəsirovaya əzizi

Adil Hüseynovun

vəfatından kədərliyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Turizmin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər görülməli

Qəbələyə və Şahdağ xizək kurortuna dəmir yolunun çəkilməsi nəzərdə tutulur

2016-cı ildə ölkəmizə gələn xarici turistlərin sayı 24 faiz artmışdır. Keçən il isə əlavə daha 20 faiz artım olmuşdur və rekord səviyyəyə çatmışdır. Ölkəmizə 2,7 milyon xarici vətəndaş gəlmişdir. Bu, çox müsbət haldır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu sözləri Nazirlər Kabinetinin 2017-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında deyib.

Dövlət başçısı bildirib ki, Azərbaycana turist axınının artmasının səbəbləri var: “Mən bu barədə dəfələrlə danışmışam, - həm sabitlik, təhlükəsizlik, qonaqpərvərlik, müasir infrastruktur, tarixi abidələrimiz və turizm sahəsinə göstərilən dövlət dəstəyi və əminəm ki, eyni zamanda, beynəlxalq tədbirlər, beynəlxalq yarışlar turistləri ölkəmizə cəlb edir. Sevindirici hal ondan ibarətdir ki, keçən il turistlər bank kartları ilə 70 faiz çox pul xərcləmişlər. Turistlərin sayı 20 faiz artmışdır, amma xərclənən pul 70 faiz artmışdır. Bu da çox müsbət haldır. Turizm də ixracın bir növüdür, çünki turizm ölkəyə valyuta gətirir”.

Prezident vurğulayıb ki, turizmin inkişafı ilə bağlı 2018-ci ildə də əlavə tədbirlər görülməli, xüsusilə bu məqsədlə nəqliyyat infrastrukturuna diqqət ayrılacaq. Qeyd edilib ki, ötən ilin oktyabrında açılışı keçirilən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun fəaliyyəti üçün 2018-ci il önəmli il olacaq. Eyni zamanda, Azərbaycan ərazisində Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilə bağlı bütün işlər görülməli: “Biz böyük yüklər gözləyirik ki, bu yolla daşınaçaq. Ona görə mövcud olan dəmir yolu daha da yaxşı vəziyyətə gətirilməlidir, dəmir yolunda sürət artmalıdır. Bu məqsədlə biz Bakı-Yalama və Bakı-Astara dəmir yolunun tədricən yenidən qurulması, təmiri ilə bağlı işlər görməliyik. Bu ilin investisiya proqramında Bakı-Yalama dəmir yolunun təmiri, yenidən qurulması məsələsi əksini tapıb. Bunu biz başlayırıq. Eyni zamanda, Bakı-Astara dəmir yolunun xüsusilə dənizə yaxın olan hissəsinin köçürülməsi məsələsi də öz həllini tapacaq. Yeni, texniki-iqtisadi əsaslandırma hazırlanmalıdır. Bunun həm turizm üçün böyük əhəmiyyəti olacaq, çünki sahilin böyük hissəsi indi dəmir yolu infrastrukturuna zəbt edilib, eyni zamanda, mövcud yolla istədiyimiz qədər yükləri daşımaq mümkün olmayacaq. Bu, önəmli layihədir.

Turizmin inkişafı üçün bir layihəni də biz dövlət investisiya proqramına salmışıq. Bu da Ləki-Qəbələ dəmir yolunun tikintisidir. Beləliklə, Qəbələ şəhərinə dəmir yolunun çəkilişi təmin ediləcək. Bu gün Qəbələ Bakıdan sonra Azərbaycanda ikinci turizm mərkəzidir. Əlbəttə ki, dəmir yolunun Qəbələyə çatdırılması turistlərin axınını daha da sürətləndirəcək.

Növbəti illərdə Şahdağ xizək kurortuna da dəmir yolunun çəkilişini təmin etmək bizim planlarımızdadır. Bu layihəni biz əlbəttə ki, Bakı-Yalama dəmir yolu ilə uzlaşdırmalıyıq. Çünki Şahdağa dəmir yolu ilə getmək üçün gərək o sürətli yol olsun. İndi Bakı-Yalama yolu o vəziyyətdə deyil ki, orada sürətli qatar işləyə bilsin. Bakı-Yalama yolu ilə Qusar rayonuna gedən dəmir yolu bir layihədə öz həllini tapacaq. Bu da bizim planlarımızda var. Ona görə, istərdim ki, Azərbaycan ictimaiyyəti bunu bilsin.

Bu il iki min kilometrədən çox avtomobil yolu çəkilməlidir. Keçən ilə müqayisədə bu, təxminən iki dəfə çoxdur. Ən azı altı yüz yeni kəndə avtomobil yolu çəkilməlidir”.

Ölkə başçısı 2017-ci ildə Azərbaycanda IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının ən yüksək səviyyədə keçirildiyini xatırladaraq deyib: “Azərbaycan bütün müsəlman aləmini qəbul etmişdir, öz qonaqpərvərliyini göstərmişdir. Eyni zamanda, bu Oyunlar İslam həmrəyliyi gücləndirilməsi istiqamətində atılan önəmli addımdır və ölkəmizin niyyətini, siyasətini göstərir.

Keçən il Azərbaycanda “İslam həmrəyliyi ili” elan edilmişdir. Bu qərar bir daha onu göstərir ki, biz öz tarixi, dini köklərimizə bağlıyıq. Nəinki ölkə ərazisində İslam həmrəyliyi təmin edilir, bütövlükdə bütün dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayır. Biz istəyirik ki, bu tendensiya bölgəmizdə və dünyada daha da güclənsin. 2017-ci il “İslam həmrəyliyi ili” elan etməyimiz İslam aləmində çox böyük dəstəyə və rəğbətə səbəb oldu. Azərbaycan dünya miqyasında həm İslam həmrəyliyi işlərinin təşkili, eyni zamanda, multikulturalizmin təbliği

üçün əvəzolunmaz ölkəyə çevrilir”.

Prezident bu il görülməli işlərdən danışarkən milli xalçaçılıq sənətinin inkişaf etdirilməsinə də toxunub. Bildirib ki, il ərzində on yeni xalça fabrikinin açılışı nəzərdə tutulur. İlin sonuna qədər xalça fabriklərinin sayı 20-yə çatmalıdır. Onların məhsulları ixrac potensialımız, Azərbaycan xalçasının dünyada təbliği üçün gözəl imkanlar yaradır.

Dövlət başçısı 2018-ci ilin gözlənilən əlamətdar hadisələri sırasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyini xüsusi vurğulayıb: “Yüz il bundan əvvəl müsəlman aləmində ilk dəfə olaraq demokratik respublika yaradılmışdır. Biz fəxr edirik ki, bu respublikanı Azərbaycan xalqı yaradıb və bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirib ki, Azərbaycan xalqı böyük xalqdır, istedadlı xalqdır, azad xalqdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması və iki il ərzində fəaliyyəti tarixi hadisə idi. Azərbaycan o ölkələrdəndir ki, hələ yüz il bundan əvvəl ən ülvə demokratik dəyərləri nəinki bəyan edib, öz praktiki fəaliyyətində onları təmin edib. Bugünkü Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisidir. Biz Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bütün demokratik ənənələrinə sadıq və bu ənənələri yaşadıırıq. Ancaq onu da qeyd etməliyəm ki, indiki Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ilə müqayisə edilə bilməz. Çünki o vaxt çətinliklər də olub, torpaq itkilərimiz də olub və bizim tarixi şəhərimiz olan İrəvan Ermənistanla verilməmişdir. Ona görə, biz Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətini çox düzgün təhlil etməliyik. Bu müsbət və çətin məqamları gizlətməməliyik. Amma bütün çətinliklərə və əlbəttə ki, bizim üçün sağalmayan yara olan İrəvanın Ermənistanla verilməsinə baxmayaraq, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyətini Azərbaycan dövləti və xalqı yüksək qiymətləndirir.

Bunu nəzərə alaraq mən 2018-ci il ölkəmizdə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli” elan edirəm. İl ərzində həm ölkəmizdə, həm xaricdə bununla əlaqədar bir çox tədbirlər keçiriləcəkdir”.

Yanvarın 10-da, tanınmış bəstəkar, Xalq artisti Elza İbrahimovanın doğum günündə mədəniyyət və incəsənət xadimləri II Fəxri xiyabana gələrək musiqçinin məzarını ziyarət etdilər. Bəstəkarın məzarı önünə tərcükə dəstələri düzülüb, xatirəsi ehtiramla yad edildi.

Anım mərasimində çıxış edən mədəniyyət və turizm nazirinin müavini Ədalət Vəliyev bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin 22 dekabr 2017-ci il tarixli sərəncamına uyğun olaraq il ərzində Elza İbrahimovanın 80 illik yubileyi münasibətilə tədbirlər keçiriləcək.

Sənətkarın həyat və fəaliyyətindən danışan nazir müavini qeyd etdi ki, Elza İbrahimova Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin parlaq ulduzlarından biridir. O, 1938-ci il yanvarın 10-da Hacıqabul rayonunda ziyalı ailəsində anadan olub. İlk musiqi təhsilini Bakı şəhərində 8 nömrəli musiqi məktəbində alıb. 1953-1957-ci illərdə indiki Asəf Zeynallı adına Musiqi Kollecinə oxuyub. 1957-1964-cü illərdə isə Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında böyük bəstəkar Qara Qarayevin sinfində təhsilini davam etdirib.

Bildirildi ki, Elza İbrahimovanın məhsuldar yaradıcılıq yolu olub. O, Azərbaycan musiqisi tarixində yerini əbədləşdirən parlaq, ölməz və yaddaqalan əsərlər yaradıb. Elza xanım Rəşid Behbudov,

Duyğulu və həzin mahnılar müəllifi

Görkəmli bəstəkar Elza İbrahimovanın xatirəsi anıldı

Şövkət Ələkbərova, Gülağa Məmmədov və o dövrün digər tanınmış ulduzları ilə əməkdaşlıq edib.

1957-ci ildən ayrı-ayrı musiqi məktəblərində dərs deyən bəstəkar 1970-1972-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Dövlət Radio və Televiziya Komitəsində redaktor işləyib. 1972-1983-cü illərdə Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunda və 1985-1993-cü illərdə Asəf Zeynallı adına Musiqi Kollecinə fəaliyyət göstərərək, musiqiçilərin hazırlanması sahəsində bilik və bacarığını əsirgəməyib.

Bəstəkarın musiqi mədəniyyətimizin inkişafında xidmətləri yük-

sək qiymətləndirilib. O, Azərbaycanın və Dağıstan Respublikasının (Rusiya Federasiyası) Xalq artisti fəxri adlarına layiq görülüb. Elza İbrahimova 11 fevral 2012-ci ildə vəfat edib.

Ədalət Vəliyev bildirdi ki, 80 illik yubiley tədbirləri çərçivəsində Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən görkəmli bəstəkar haqqında kitabın, eləcə də not əsərlərinin çap olunması nəzərdə tutulub. Həmçinin fevralın 21-də Heydər Əliyev Sarayında böyük konsert proqramı planlaşdırılıb.

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, Xalq artisti Firəngiz

Əlizadə, Azərbaycan Milli Konservatoriyasının rektoru, Xalq artisti Siyavuş Kərimi çıxış edərək Elza İbrahimovanın həyat və fəaliyyətindən danışdılar.

Bildirildi ki, onun fortepiano və skripka üçün konsertləri, simfonik poema, oratoriya və operaları musiqi ictimaiyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Sənətkar həmçinin bir neçə teatr tamaşasına musiqilər bəstələyərək bu janrda da özünü uğurla sınayıb. Elza İbrahimova mahnı janrının inkişafında xüsusi xidmətlər göstərərək, Onun müxtəlif illərdə bəstələdiyi və görkəmli müğənnilərimizin re-

pertuarında xüsusi yer tutan mahnıları bəstəkarı geniş şöhrət gətirib. Bəxtiyar Vahabzadə, Əliqası Kürçaylı, Rəfiq Zəkə və digər şairlərin sözlərinə yazılan, yarım əsrdən artıq bir dövr ərzində səslənən bu mahnılar öz emosionallığı və melodikliyi sayəsində dinləyicilər arasında böyük rəğbət qazanıb.

Sənətkarın ailə üzvləri adından qardaşı Çingiz İbrahimov çıxış edərək bəstəkarın xatirəsinə göstərilən ehtirama görə öz minnətdarlığını bildirdi.

Fariz Hüseynov

“Azadlıq aşiqləri günü”

20 Yanvar mövzusunda
uşaq rəsm müsabiqəsi elan olunub

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Xətai Rayon İcra Hakimiyyəti, Rəssamlar İttifaqı, Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyası və Xətai Sənət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə “Azadlıq aşiqləri günü - 20 Yanvar” adlı respublika uşaq rəsm müsabiqəsi elan olunub.

15 yaşa qədər uşaq və yeniyetmələr arasında keçirilən müsabiqənin yekun sərgisi yanvarın 18-də Xətai Sənət Mərkəzində keçiriləcək. Layihənin məqsədi xalqımızın azadlıq mübarizəsinin parlaq səhifələrindən olan 1990-cı ilin 20 yanvar hadisələrini, xalqımızın nümayiş etdirdiyi vətən, torpaq, azadlıq eşqini bir daha xatırlamaq, gələcək nəsillərə ötürməkdir.

Müsabiqəyə 300-ə yaxın uşaq 400-dən çox əsəri ilə qatılıb. Yekun sərgidə 110 uşağın 120-yə yaxın işinin nümayişi nəzərdə tutulur.

“Əl-Cəzirə” telekanalı Azərbaycandakı tolerantlıq haqqında

“Əl-Cəzirə” telekanalının ingilis dilindəki internet saytında Azərbaycanla bağlı növbəti məqalə yayılıb.

Müəllifi hazırda bu nüfuzlu media orqanında çalışan azərbaycanlı jurnalist Ayşəbə Umudlu olan məqalədə ölkəmizdəki dini tolerantlıqdan, burada İslam dininin yayılması tarixindən, ölkəmizin İslam mədəniyyətinin inkişafına töhfələrindən bəhs edilir.

Məqalədə dünyəvi respublika olan Azərbaycanda əhalinin 96 faizini müsəlmanların təşkil etdiyi diqqətə çatdırılır. Konstitusiyaya əsasən irqindən, etnik mənsubiyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən və s. asılı olmayaraq hər kəsin hüquq və azadlıqlarının bərabər olduğu vurğulanır.

Unikal sərgiyə “açıq qapı” günləri

Milli İncəsənət Muzeyində “İpək xəzinələri: XVI-XVIII əsrlərdə Azərbaycan tikmələri” adlı unikal sərgi üzrə “açıq qapı” günləri keçiriləcək. 13-14 yanvar tarixində Hötə İnstitutunun Bakı nümayəndəliyinin dəstəyi ilə baş tutacaq aksiyada paytaxt sakinləri və şə-

hərimizin qonaqları muzeyin fondunda qorunan nadir bədii incilərlə yanaşı, Londonun Viktoriya və Albert Muzeyi, Berlinin İslam İncəsənəti Muzeyi, Avropa və Azərbaycanda şəxsi kolleksiyalarda saxlanılan XVI-XVIII əsrlərə aid Azərbaycanın zəngin bədii xəzinə-

sini ödənişsiz izləmək imkanı əldə edəcəklər.

Aksiya çərçivəsində həmçinin macar dizayneri Janet Jirmay tərəfindən təkmilləşdirilərək hazırlanmış perforasiya lentli musiqi qutusunu fırlamaqla naxışlar və xalqların kodlaşdırılmış musiqisi ilə tanış olacaqsınız.

Lalə

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu 4 milyon sərnişinə xidmət göstərərək

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu 2017-ci ildə rekord sayda - 4,06 milyon sərnişinə xidmət göstərərək. Aeroportun mətbuat xidmətindən verilən xəbərdən görə, bu, 2016-cı il ilə müqayisədə 23% çoxdur.

Ötən il ümumilikdə 55 aviaşirkət muntəzəm və çarter reysləri yerinə yetirib. Aeroport 8 yeni aviaşirkətini - “Air Arabia”, “Wataniya Airways”, “ISR Air”, “Jazeera Airways”, “İrAero”, “Mahan Air”, “İkar” aviaşirkətini (“Pegastfly” brendi) və Azərbaycanın ilk loukosteri “Buta Airways”i qarşılayıb.

Hesabat dövründə “Azərbaycan Hava Yolları” (AZAL) milli aviaşirkətinin payına 2,2 milyon sərnişin,

“Buta Airways” loukosterinin payına isə 92 min sərnişin düşüb. Eyni zamanda, 114 min tranzit, 50 min sərnişin isə çarter reysləri üzrə qeydə alınıb.

Sərnişinlərin 85%-i beynəlxalq reyslərin payına düşüb. Beynəlxalq daşımalarda 46%-i AZAL və “Buta Airways”, 54%-i isə xarici aviaşirkətlər

tərəfindən həyata keçirilib. Beynəlxalq istiqamətlərin onluğuna Moskva, İstanbul, Dubay, Kiyev, Tehran, Antalya, Tbilisi, Bağdad, Doha və Sankt-Peterburq daxil olub. 2,52 milyon sərnişin bu istiqamətlərə uçub.

Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunun yeni aero-vağzal kompleksi (Terminal 1) 2014-cü ildə istifadəyə verilib. Dünyada aviaşirkətlər və

hava limanları tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin öyrənilməsi üzrə ixtisaslaşan Britaniyanın “Skytrax” konsaltinq şirkəti tərəfindən Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu 4 ulduza layiq görülüb. 2017-ci ildə hava limanı MDB ölkələri üzrə “Skytrax World Airport Awards” mükafatını da alıb.

Musiqi məktəblərinin müəllimləri maaşlarının gecikən hissəsini tam şəkildə alacaqlar

Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında, incəsənətin müxtəlif sahələri üzrə mütəxəssislərin yetişdirilməsində baza təhsili proqramlarının həyata keçirildiyi uşaq musiqi, incəsənət və rəssamlıq məktəblərinin fəaliyyəti xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. İstedadlı uşaqların üzə çıxarılması və onlarla aparılan səmərəli peşə yönümlü işin nəticəsində həmin məktəblərin məzunlarının çox hissəsi müvafiq orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrində təhsillərini davam etdirir, peşəkar musiqiçi, rəssam, rəqqas kimi formalaşırlar.

Uşaq musiqi, incəsənət və rəssamlıq məktəblərində təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, tədris prosesinin optimallaşdırılması, dövlət büdcəsinin səmərəli istifadəsi məqsədilə bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Lakin bu tədbirlərə baxmayaraq, dekabr ayında vəsait çatışmazlığından Bakı şəhərində yerləşən musiqi və incəsənət məktəblərində çalışan müəllimlərin əməkhaqqının bir hissəsinin ödənilməsində problem yaranmışdır.

Bununla əlaqədar bildiririk ki, fevral ayının ilk günlərində müəllimlər yanvar ayının maaşı ilə birlikdə dekabr ayından yaranan fərqi tam şəkildə alacaqlar.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi İnformasiya və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi

Parisdə İsfar Sarabskinin növbəti konserti

Cazmen, Əməkdar artist İsfar Sarabski yanvarın 13-də Parisdə konsert proqramı ilə çıxış edəcək. Konsert Azərbaycanın Fransadakı səfirliyi və Avropa Azərbaycan Cəmiyyətinin (TEAS) birgə təşkilatçılığı ilə reallaşacaq.

İsfar Sarabski 2009-cu ildə İsveçrədə "Montreux Jazz Festival" beynəlxalq musiqi festivalında qalib gəlib. O, caz, klassik və Azərbaycan milli musiqisinin ritmlərini birləşdirərək öz kompozisiyasını yazır. Londonun, Berlinin, Parisin bir çox məşhur caz klublarında konsertlər verib, habelə tanınmış cazmenlərlə eyni səhnəni bölüşüb.

Sahibkarlar Hindistanda səhiyyə turizm konqresinə dəvət alıb

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən sahibkarlar və iş adamları Hindistanda keçiriləcək səhiyyə turizm konqresində iştiraka dəvət olunurlar.

Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondundan (AZPROMO) bildirişlər ki, martın 2-3-də Hindistanın Bangalor şəhərində keçiriləcək beynəlxalq səhiyyə turizm konqresinin əsas məqsədi səhiyyə sektorunda olan texnologiya və biznes problemləri mövzusunda müzakirə aparmaqdır. Konqres bir sıra tibbi turizm sənayesinin liderləri ilə qarşılıqlı fəaliyyət, sahibkarlara yerli və qlobal tərəfdaşlıq imkanını təklif edir. Tədbir, həmçinin farmakologiya şirkətləri, xəstəxanalar, tibbi turizm agentlikləri, sığorta şirkətləri, tibb texnologiyası istehsalı, sağlamlıq və qonaqpərvərlik sənayesi üçün əlverişli platforma olacaqdır.

Milli incəsənət Muzeyinin eksponatları Almaniyada sərgidə

Almaniyanın Frankfurt şəhərindəki İkonalar Muzeyində "Hessen şahzadələri Rusiya tarixində" adlı sərgi açılıb. Rusiya və Almaniyanın birgə layihəsi olan sərgi "Elizabet-Segiyevski Maarifləndirmə Fondu" və Rusiya Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi, "ROSIZO" Dövlət Muzey-Sərgi Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilir.

Sərginin açılışında çıxış edən Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov tədbiri mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafı üçün mühüm addım kimi dəyərləndirib.

Məlumat verilib ki, layihə Rusiyanın ictimai-mədəni həyatında xidmətləri olan Hessen şahzadələrinə (imperator I Pavelin həyat yoldaşı Natalya Alekseyevna, II Aleksandrın xanımı Mariya Aleksandrovna və s.) həsr olunub.

Sərgidə Sankt-Peterburq Ermitaj, "Pavlovsk", "Çarskoe selo", "Peterhof" və digər muzeylə-

rin unikal kolleksiyalarından şahzadələrə aid sənədlər, fotoşəkillər, rəsm əsərləri, şəxsi əşyalardan ibarət qiymətli eksponatlar nümayiş olunur.

Rus incəsənətinin simvolu sayılan Tretyakov Qalereyası və Dövlət Tarix Muzeyinin eksponatları sərgidə xüsusilə seçilir. Bir çox eksponatlar isə Rusiya və Almaniyanın şəxsi kolleksiyaçıları tərəfindən təqdim edilib.

Layihədə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dəstəyi ilə Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyi də təmsil olunur. Sərgidə muzeyin fondundan Yelizaveta Fyodorovnanın iki portreti nümayiş etdirilir. Müəllifləri alman rəssamı F.Kaulbax və fransız fırça ustası Jan Jozef Benjamen Konstan olan hər iki əsər muzeyin kolleksiyasına 1936-cı ildə daxil olub.

Qeyd edək ki, sərgi fevralın 26-dək davam edəcək.

Lalə

ABŞ-da vəfat etmiş məşhur pianoçu Çingiz Sadıxov Bakıda dəfn olunacaq

Tanınmış azərbaycanlı pianoçu, respublikanın Xalq artisti Çingiz Sadıxov Amerika Birləşmiş Ştatlarında vəfat edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin göstərişinə əsasən, görkəmli musiqçinin nəşi vətənə gətiriləcək və Bakıda, II Fəxri xiyabanda dəfn ediləcək. Hazırda aidiyyəti dövlət qurumları bununla bağlı təşkilati işləri həyata keçirirlər.

Çingiz Hacı oğlu Sadıxov 1929-cu il aprelin 5-də Bakıda anadan olub. İlk musiqi təhsilini indiki Bülbül adına Orta ixtisas musiqi məktəbində alıb. Sonra Ü.Hacı-

beyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının (indiki Bakı Musiqi Akademiyası) Fortepiano fakültəsində, Moskva Dövlət Konservatoriyasının aspiranturasında oxuyub. Görkəmli musiqiçi Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solisti və konsertmeysteri olub, məşhur vokalçıları müşayiət edib. Bakıda 16 sayılı musiqi məktəbinin direktoru, "Azkoncert" yaradıcılıq birliyinin bədii rəhbəri, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru vəzifələrində çalışıb, eləcə də Yəmən Demokratik Respublikasında İncəsənət İnstitutunun təşkilatçısı və müəllimi olub.

Pianoçu 1959-cu ildə

Azərbaycanın Əməkdar artisti, 1987-ci ildə Xalq artisti fəxri adlarına layiq görülüb. 2009-cu ildə Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilib.

Çingiz Sadıxov 1994-cü ildən ABŞ-ın San-Fransisko, son zamanlarda isə San-Xose şəhərlərində yaşayıb və 2017-ci il dekabrın 30-da dünyasını dəyişib.

"Azərbaycan dilinin Naxçıvan dialektoloji atlası" Milli Kitabxanaya təqdim edilib

Yanvarın 11-də Milli Kitabxanada AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu tərəfindən hazırlanmış "Azərbaycan dilinin Naxçıvan dialektoloji atlası" adlı kitabın kitabxana fonduna təqdimmə mərasimi keçirilib.

İnstitutun Kitabxana şöbəsinin müdiri Sevil Zülfüqarova bildirib ki, "Elm və Təhsil" nəşriyyatında nəfis şəkildə çap olunan atlasda Naxçıvan dialektinin fonetik, leksik-sintaktik, morfoloji quruluşu barədə müfəssəl məlumatlar yer alıb. İlk dəfə olaraq atlasda həm də mp3 formatında canlı səs yazıları verilib.

Milli Kitabxananın direktor müavini Ədibə İsmayılova institutun atlasın ərşəyə gəlməsində rolu olan əməkdaşlarına təşəkkürünü bildirib, onlara yeni uğurlar arzulayıb. Vurğulanıb ki, atlas Milli Kitabxananın fondunda tədqiqatçı alimlərin istifadəsi üçün dəyərli mənbə olacaqdır.

Azərbaycan Milli Kitabxanasının direktoru Kərim Təhrov ABŞ-a səfər edib. Yanvarın 9-da Los Ancelesdəki Kaliforniya Universitetinin (University of California, Los Angeles - UCLA) kitabxanası ilə M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası arasında anlaşma memorandumunun imzalanma mərasimi keçirilib. UCLA Kitabxanası Şimali Amerikanın 10 ən böyük akademik kitabxanasından biridir, burada 9 milyonadək kitab saxlanılır.

Tədbirdə kitabxananın Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiya üzrə əməkdaşı çıxış edərək Azərbaycana səfərləri və ölkəmizdə kitabxanaçılığın inkişafı barədə əldə etdiyi təəsüratını bölüşüb. O, Azərbaycan Milli Kitabxanası ilə UCLA Kitabxanası arasında əməkdaşlığın gələcəyinə böyük ümidlərlə yanaşdığını qeyd edib.

Milli Kitabxananın direktoru, professor Kərim Təhrov əməkdaşlıq memorandumunun iki kitabxana arasında müəmmadi olaraq kitab, informasiya və təcrübə mübadilələrinin həyata keçirilməsinə imkan yaradacağını, oxucuların zəngin informasiya resurslarından istifadə imkanlarını xeyli artıracağını qeyd edib. Bildirib ki, memorandum həm Azərbaycan Milli Kitabxanasında, həm də UCLA Kitabxanasında hər iki ölkənin tarixinin, mədəniyyətinin öyrənilməsində və təbliğində əhəmiyyətli rol oynayacaq informasiya və elektron resurslar fondunun formalaşmasına imkan yaradacaq.

Kərim Təhrov bu əlaqələrin yaradılmasında göstərdiyi dəstəyə görə Azərbaycanın Los Ancelesdəki baş konsulluğuna təşəkkürünü ifadə edib.

Milli Kitabxana ilə Amerika kitabxanaları arasında əməkdaşlıq

Kaliforniya Universitetinin kitabxanası ilə anlaşma memorandumu imzalanıb

Sonra çıxış edən UCLA Kitabxanasının direktoru Virjiniya Stil (Virginia Steel) Azərbaycan Milli Kitabxanası ilə tərəfdaşlığın qurulmasından məmnunluq hissi duyduğunu bildirib. O, kitabxanaların birgə həyata keçirəcəyi layihələr vasitəsilə bütün dünyada alim və tələbələrə hər iki ölkə haqqında biliklərin daha geniş və asan şəkildə çatdırılacağına əminliyini ifadə edib.

Azərbaycanın Los Ancelesdəki baş konsulu Nəsimi Ağayev tədbirdə çıxış edərək UCLA Kitabxanasının Azərbaycan Milli Kitabxanasının ABŞ-da əməkdaşlığa başladığı ilk universitet kitabxanası olduğunu deyib, anlaşma memorandumunun imzalanmasının əhəmiyyətini vurğulayıb.

Çıxışlardan sonra Azərbaycan Milli Kitabxanasının tarixi və fəaliyyətini əks etdi-

rən qısa film nümayiş etdirilib. Sonra Kərim Təhrov və Virjiniya Stil anlaşma memorandumunu imzalayıblar.

K.Təhrov "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası"nın nəşr olunmuş cildlərini, Milli Kitabxana haqqında fotoalbom və Azərbaycana dair digər kitabları UCLA Kitabxanasına təqdim edib.

Səfər çərçivəsində Milli Kitabxananın direktoru Kərim Təhrov Los Anceles şəhər kitabxanasının direktoru Con Szabo ilə görüşüb. Görüş zamanı iki kitabxana arasında əməkdaşlığın qurulması, birgə tədbirlərin keçirilməsi məsələləri müzakirə olunub.

Los Anceles kitabxanaları şəbəkəsinin direktoru bu şəbəkəyə şəhər üzrə ümumi fondu 6 milyon kitab olan 73 kitabxananın daxil edildiyini söyləyib.

Kərim Təhrov Los Anceles şəhər kitabxanasına "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası"nın cildlərini, ölkəmizə dair digər kitabları hədiyyə edib. Con Szabo da öz növbəsində rəhbərlik etdiyi kitabxana haqqında nəşri Milli Kitabxananın direktoruna təqdim edib.

Kərim Təhrov Los Anceles kitabxanasının direktorunu Bakıda keçirilən ənənəvi beynəlxalq kitab sərgi-yarmarkasına dəvət edib.

İstanbulda azərbaycanlı müəlliflərin əlyazmaları tədqiq edilib

AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun elmi katibi, dosent Əzizə Nəcəfov, şöbə müdiri, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Nigar Babaxanova və aparıcı elmi işçi Aynur Nəcəfova "Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətlərinin imzaları və epistolyar irs" elmi tədqiqat layihəsi çərçivəsində İstanbul şəhərində ezamiyyətde olublar.

Ezamiyyət müddətində alimlər İstanbul Universitetinin Mərkəzi Kitabxanasında, Nadir Əsərlər Kitabxanasında, həmçinin Əhməd Hamdi Tanpınar Ədəbiyyat Muzeyi Kitabxanasında azərbaycanlı müəlliflərin əlyazmaları ilə bağlı tədqiqat aparıb, görkəmli türk şairi Nazim Hikmətin bəzi şeirlərinin, anasına yazdığı məktubların əlyazmalarının surətini əldə ediblər.

20 Yanvarın ildönümü ilə əlaqədar filmlər nümayiş olunacaq

20 Yanvar faciəsinin 28-ci ildönümü ilə əlaqədar yanvarın 15-dən 19-dək Milli Qəhrəmanlara həsr olunmuş sənədli filmlər nümayiş olunacaq. Filmlərin nümayiş Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Kinematografiya şöbəsinin və Bakı Şəhər Mədəniyyət və Turizm Baş İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə idarənin tabeliyində olan mədəniyyət müəssisələrində keçiriləcək.

Bakı Şəhər Mədəniyyət və Turizm Baş İdarəsindən bildiriblər ki, nümayiş proqramına "Vətən əsgəri", "23 dəqiqə", "Laçın qatırı", "Şərəfli ömrün manifesti", "Azadlığa gedən yol", "Vətən sevgisi", "Vətənə bağlı olan ömrü", "Ürəklərdə yaşayan qəhrəman", "Qartaltək Vətənin keşiyində", "Vətənə etibarlı oğul", "Mübarizlik zirvəsi", "Pəhləvan komandir", "Şuşalı şəhid", "Cavanşir", "Sonuncu uçuş", "Vətən sağ olsun" və digər filmlər daxildir.

Ekran əsərləri Milli Qəhrəmanlar Elman Hüseynov, Salatin Əsgərova, Oqtay Gülləliyev, Pəhləvan Fərzəliyev, Nadir Əliyev, Yusif Əliyev, Eldar Məcidov, Fəxrəddin Musayev, Etibar İsmayilov, Allahverdi Bağirov, Ənvər Fərəcov, Mübariz İbrahimov, Muxtar Qasımov, Əliyar Əliyev, Ramiz Qəmbərov, Cavanşir Rəhimov, Yavər Əliyev və Aqil Quliyevə həsr olunub.

Lalə

"Ürəyimdən kimlər keçdi"

"Xatirə ədəbiyyatı" seriyasından yazıçı, publisist və nəşir Mustafa Çəmənlilin xatirələrindən ibarət "Ürəyimdən kimlər keçdi" kitabı çap olunub.

"XAN" nəşriyyatından verilən məlumata görə, kitabda M.Çəmənlinin "Nəşriyyatlar da keçən ömrüm" və "Ürəyimdən

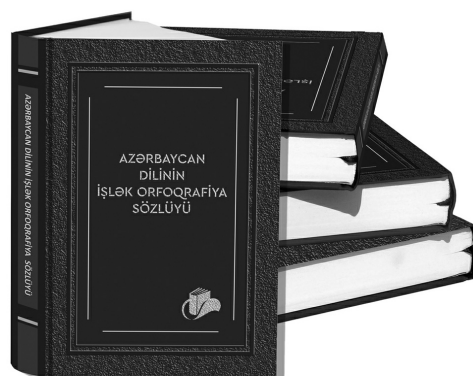
kimlər keçdi" adlı xatirələri toplanıb. Yazıçı nəşriyyatda işlədiyi vaxtlarda müxtəlif sənət adamları ilə görüşlərini, xatirələrini qələmə alıb.

İşlək orfoqrafiya sözlüyünün elektron versiyası istifadəyə verilib

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Tərcümə Mərkəzinin yeni nəşri - "Azərbaycan dilinin işlək orfoqrafiya sözlüyü"nün onlayn versiyası oxucuların ixtiyarına verilib.

Oxucular mərkəzin "açıq kitab" elektron kitabxana portalında (www.achiqkitab.az) "Tərcümə Mərkəzinin kitabları" bölməsinə daxil olmaqla sözlükdən yararlanla bilələr.

Qeyd edək ki, sözlük Azərbaycan sözlərinin, eləcə də dilimizə daxil olmuş, işləklik qazanmış alın-

ma söz və terminlərin seçimi və vahid, düzgün yazılış qaydası prinsipi üzrə tərtib edilib.

Bu gün yaşasaydı (əslində, bizlərin sənət ömründə yaşayır) 95 yaşı olacaqdı. Doğrusu, onu bu yaşda təsəvvür etməkdə acizəm. Mənim üçün ötən əsrdəki çılgın, mehriban, şux yerişli Tofiq Kazımov elə həmişə 57 yaşındadır. Adına qocalıq deyilən amansız ömür çağının onun sənətinə, şəxsiyyətinə heç bir dəxli yoxdur...

Q.Lordkipanidze, K.İrd və başqaları ilə dostluq münasibətlərindən danışarkən həsəddənmi, qəzəbdənmi, bil-mirəm, onun gözləri yaşarar, hər dəfə "pah atonnan, elə bil onlar başqa dünyadan, biz isə tamam başqa dünyadanıq" sözlərini təkrar edərdi.

T.Kazımovun yaradıcılığında pyes üzərindəki iş xüsusi "yanasma metodu" var idi. Əslində, bu hər bir rejissorun fərdi laboratoriya işidir, lakin burada bütün rejissorları eyniləşdirən, bənzər edən məqamlarla bərabər hər kəsin tək özünə mə-

fövqəladə yer tutan bu xüsusiyyət "Antoni və Kleopatra", "Ölülər", "Sən həmişə mənimləsən", "Unuda bilmirəm", "Fırtına" və onlarla başqa tamaşaların müvəffəqiyyətini şərtləndirən başlıca amillərdəndir. Bu tamaşalarda T.Kazımovun "əli"ni, yalnız ona məxsus olan rejissor "məhürü"nü görmək çətin deyildi.

T.Kazımovun yaradıcılıq mətbəxi ilə yaxından tanış olanda ilk baxışda qərribə bir faktla üzləşirdin; əvvəla, onun pyes seçməyi (bəzən seçməyə imkan verilmirdi) çox üzüntülərə, tərəddüdlərə bağlanırdı. Bəzən adama elə gəlirdi ki, pyes T.Kazımovun arxasında düşür, üzərində işləməsi üçün ona "dil tökür, tovlayır, yola gətirmək" istəyirdi. O isə elə bil özünü o yerə qoymur, gah "naz edir", gah da açıq "müqavimət" göstərirdi. Nəhayət, ağ bayraq qaldırılırdı. Rejissorun ilk tamaşaya qədər uzanan əzablı günləri başlayırdı. Amma T.Kazımovun əzabları gələcək tamaşanın finalını tapana qədər davam edirdi. Onun üçün finalın tapılması bütövlükdə tamaşanın bədii həlli demək idi. Çünki konsepsiyanın bütövlüyünü əldə edən T.Kazımov tamaşanın plastik həllinə asanlıqla nail olurdu. Onun üçün bu, əsas amil, əsl dayaq nöqtəsi idi. Hətta baş rejissor kimi daxili baxış zamanı digər rejissorların tamaşalarını qəbul edəndə də o, məhz finala xüsusi diqqət yetirər, böyük əhəmiyyət verərdi. Əgər burada boşluq varsa, öz köməyini əsirgəməzdi. Odur ki, T.Kazımovun tamaşalarında müxtəlif səpkili nöqsanlar tapmaq mümkün idisə də, bir qayda olaraq final hissəsi güclü alınır.

Teatr sənətinin qərribə və müəmmalı bir sərtliyi vardır. Səhnəyə çoxları gəlir. Onların içərisində istedadlı kəslər də az olmur. Amma... elə bil onlar ip üstə hərəkət etməli, yaxud buz üstə addımlamalı olurlar. Odur ki, çoxu müvazinetini saxlaya bilməyib kənaraşır. Teatr sənətinin beləcə qıl körpüsündən keçmək imkanı hər kəsə sevinc bəxş etmir.

T.Kazımov dramaturji yaradıcılığın ciddiliyini barədə yarızarafat, yarıgerçək "qələt eləmirsən bir ağıllı, ziyalı adamla ünsiyyət bağlayırsan, başlayırsan ona ehtiramla yanaşmağa, sabahı gün gəlib deyir ki, pyes yazmışam. Görünür, bizdə şairlik kimi pyes yazmaq da xəstəliyə dönüb" deyərdi. Onu da deyərdi ki, "heç birinin vecinə deyil, bu cızma-qaranı tamaşaçı qabağına çıxarmağa mənəvi haqqı var, ya yox".

Heç kəs üçün, o cümlədən sənət adamları üçün də gizli deyil ki, Azərbaycan səhnəsi bəzən məhz bu qəbildən olan pyeslərin "işğalına" məruz qaldığından burada əsl böyük yaradıcılıq mühiti yaratmaq getdikcə çətinləşirdi. Baş rejissor kimi T.Kazımov üçün isə məsələnin məhz bu cəhəti önəmli və ağırlı idi. Çünki öz əsərlərində hər hansı ciddi ideya-bədii niyyətə əsaslanmayan bir qisim müəlliflər milli teatr sənətimizin sənətkarlıq və bədii axtarışları təşəbbüsündən daha çox məhdud, məhəlli məsələlərin həllində maraqlı idilər. Burada baş rejissor kimi, istedadlı dramaturgiyanın səhnəyə gətirilməsinin vacibliyini aydın dərk edən T.Kazımov zəif əsərlərin, əqlə və ürəyə estetik qida verməyən pyeslərin səhnəyə yol tapmaması üçün xeyli cəhdlər göstərirdi. Bəzi hallarda o, buna nail olurdusa, əlbəttə, bacarmadığı məqamlar da vardı.

İşlərin bu cür gedişində istedadlı və sabit aktyor truppası yaratmaq dünya teatr sənətinin inkişaf meyillərindən bəhrələnen, bədii meyarlara baxımından kamil tamaşalar hazırlamaq, teatrın divarları içərisində sağlam rejissor-dramaturq, rejissor-aktyor münasibətləri qurmaq, teatr tənqidini bugünkü yaradıcılıq prosesinə məhrəm etmək son dərəcə ağır bir vəzifə idi.

O zamanlar, yeni neftin haradan və nə

Dünyanın ən gözəl yeri

Teatr haqqında o, belə deyərdi. Və həqiqətən ilk baxışda sadə görünən sözlərdə dürlü mənalar gizlənirdi. Az-az müşahidə etdiyim sevincli anlarında bu sözləri o, xüsusi vurğu ilə söyləyirdi. Bəlkə yeganə mətləb idi ki, bu zaman zarafatı, yaxud istehzanı unudardı. Halbuki, komik duyğu onda çox güclü idi. T.Kazımovu şəxsən tanıyan, onun yaradıcılığına az-çox bələd olan hər kəs bunu təsdiq edə bilər. Dünyanın fəci məqamları, həmin məqamlarda çox zaman gülünc şəkllə düşən adamların nizamsız vurnuxmaları T.Kazımovu məlum idi, yaxın idi. Onun sənətkar aləmində çatışmayan bir şey var idisə, o da lirika idi. Saf və uca lirika. Bax, belə bir lirika həsrətində idi.

İlk baxışda qərribə görünərsə də, çoxlarına təəccüblü gəlsə də, o, çox zaman təbiətin-dəki komikliyi sıxışdırar, bütün məkanı lirikaya verər, bundan usanmazdı. Rejissor T.Kazımovu dramaturq İ.Əfəndiyevlə bağlayan səbəblərdən birisi də bu idi. O, söhbətlərinin çoxunda bu barədə xüsusi coşqunluqla danışır, İ.Əfəndiyevi "böyük lirik" adlandırdı.

Bu iki sənətkarın yaradıcılıq əməkdaşlığı sayəsində respublikamızın mədəni həyatında hadisə kimi qeyd edilən neçə-neçə tamaşaların ərəşə gəlməsi ilə bərabər qızgın mübahisələr də olmuş, sevincdən axan göz yaşları da. Onların cəmi iki saat küsülüklə bitən mübahisələrini, səhər obaşdan çalınan telefon zənglərini, tərəddüdlər və tərikləri, hətta həmin tamaşalarla bağlı qərəzli tənqidləri də indi məmnunluqla xatırlayıırıq, çünki onlar artıq tarixə çevrilmişdir.

Qərribədir ki, sənət adamları hər hansı şəxs haqqında fikir yürüdəndə çox zaman bir qütbədən başqa qütbə yuvarlanırlar, yeni həmin adam ya son dərəcə yaramaz keyfiyyətlərlə, ya da şipşirin, müqəddəs kimi təsvir edilir. Halbuki insanın, xüsusən, yaradıcı şəxsiyyətin təzadlı təbiəti, onun özəl dünyası heç bir gəlişigözlə dəbli ifadələrin köməyi ilə hamarlanmamalıdır. Bu sayaq canfəşanlıq onun şəxsiyyətinin mənə tutumunu zədələyir. Çünki (çeynənmiş həqiqət üçün üzr istəyirəm) şəxsiyyətin əsl dəyəri onun məhz qəbul edilmiş qaydalara sığmaması, daha sadə desəm, ətrafındakı min bir adama bənzəməməsidir.

Odur ki, T.Kazımovu da hamıya şamil edilən qaydalara uyğunlaşdırmaq, onu olduğundan daha yaraşlıqlı göstərmək, əslində, onun şəxsiyyətini düzgün qavramamaq demək idi. Belə vaxtlarda o, özünəməxsus atmacalarla istehzasını gizlətməz, bəzi hallarda isə hirsənib özündən çıxardı. Öz portretini görəndə söylədiyi "bu mənəm?" ifadəsinin səbəbi də bu idi. Həmin vaxtdan illər

ötəndən sonra düşünürəm ki, onun məhz öz qəlibi olmasının xoşbəxtliyi də vardı, ürəksixan, özü demişkən, "bıktıran" məqamı da. Bəli, onun şəxsiyyəti hamar deyildi və "kommunizm qurucusunun əxlaq kodeksi" ilə uyğun gəlməyən neçə-neçə keyfiyyətləri vardı. Bu keyfiyyətlərə görə olurdu ki, o, tənə də eşidirdi, müxtəlif dedi-qoduların obyektinə də çevrilirdi. Hətta T.Kazımov ilə bir dəfə də olsun üzbəüz əyləşməyənlər, onun yaradıcılığına, şəxsiyyətinə bələd olmayanlar içərisində belə onun haqqında bəd fikirdə olanlar tapılırdı.

Ən qərribəsi budur ki, T.Kazımovu maneə olan qüvvələrin hamısı teatrdan kənarda deyildi, elə teatrın özündə də onun kölgəsini qılınclayan tapılırdı. Həmin adamlar elə bil iş-güclərini atıb, onu izləyir, hansı məqamdasə səhv söz deyəcəyini, yanlış addım atacağını gözləyir, bəzən aşkardan, bəzən isə pusqudan onun üzərinə atılırdılar. Onların içərisində müxtəlif səviyyəli, eləcə də teatr aləmində müxtəlif mövqe tutan adamlar, tənqidinə məhəl qoymadığı teatrşünaslar, pyesi qəbul edilməyən dramaturqlar, sənətinə "layiqli qiymət verilməyən" rejissorlar, rolsuz qalan aktyorlardan ibarət "inciklilər" var idi. Və ən qərribəsi də budur ki, bəzən onlar teatr həyatı üçün adi olan faktları belə T.Kazımovun ünvanına ittiham kimi çevirə bilirdilər. Məsələn, T.Kazımovun həm baş rejissor, həm də milli teatr sənətinin təəssübünü çəkən vicdanlı səhnə xadimi kimi uzun illər ərzində teatrdə yeni aktyor nəslini hazırlamaq səyi gərəqli bir xidmət kimi təqdir olunmalı olduğu halda, müxtəlif iddialı hücumlara məruz qalırdı.

Bəli, onu qışqanırdılar, get-gedə artan nüfuzuna xələl gətirmək istəyirdilər. Məşhur ifaçı A.Rostropoviçlə, rejissor A.Efrosla,

lum olan cəhətlər də var. Yeni Piter Brukla Georgi Tovstonoqovu, yaxud Yeji Qrotovski ilə Anatoli Efrosu bir-birinə bənzədən və fərqləndirən xüsusiyyətləri olduğu kimi, Azərbaycan teatrının görkəmli sənətkarları Adil İsgəndərovun, Mehdi Məmmədovun və Tofiq Kazımovun da fərqləri açıq-aşkar idi. Yəqin buna görədir ki, fikirlər haçalananda T.Kazımov: "Mənimçün belə xoşdur. Başqa səbəb-filan axtarmayın", - deyərdi.

Məlumdur ki, səhnə ehtirasların toqquşmasını, mövqələrin çarpazlaşmasını, "çaxnaşma" və "əlbəyaxa"ları sevir. Bu mənada teatrın səhnəarxası həyatı da sakit olmur. Təbiidir ki, mən səhnəarxası intriqaları, yaxud nifaqları yox, gələcək tamaşanın bu və ya digər bədii xüsusiyyətləri, taleyi ətrafında gedən "əlbəyaxa"ni nəzərdə tuturam. T.Kazımov Şekspirə, Mirzə Fətəli ilə, Mirzə Cəlillə, İlyas Əfəndiyevlə yaradıcılıq mübahisələrinə girir, nəticədə şübhə və tərəddüdlər geridə qalır, teatr sənəti uğur qazanır.

T.Kazımovun tamaşalarında bədii konsepsiya finalda tamamlanırdı. Sadəcə nöqtələr qoyulurdu. Tamaşanın əvvəli hadisələr silsiləsinin davamı kimi verildiyi üçün, onun sonu da başqa, yeni mərhələdə davam edən hadisələrin dialektik ardıcılıqla gəlməsinə işarə idi. T.Kazımovun səhnə fəlsəfəsi öz ifadəsini sadə və müdrik teatr vasitələri ilə tapırdı; yeni hər dəfə həyat öz axarında, insanlar yaşamaqlarında davam edirlər fikri "oxunurdu".

Onun müxtəlif illərdə tamaşaya qoyduğu səhnə əsərlərində müəllif nəticəsindən əlavə rejissor remarkaları olurdu ki, həmin remarkalar rejissor fikrini daha "oxunaqlı", bədii konsepsiyanı daha ifadəli edə bilirdi. Fikrimcə, T.Kazımovun rejissor sənətində

Əvvəli səh. 6-da

qədr çıxarılması, hansı sahədə nəyin əkiləcəyi, hansı futbolçunun, yaxud gülüşçünün oyuna, yarışa buraxılması da yuxarılarda həll olunduğu bir dövrdə, təbii olaraq, hansı müəllifin əsərinin vacibliyi və ya hansı aktyorun daha yaxşı ifa edəcəyi ilə bağlı göstərişlər də az olmurdu. Və bu sayaq şifahi göstərişlər yaradıcılıq mühitini zəhərləyir, bədii prosesin, bütövlükdə isə teatr sənətinin ümumi axarının səmtini dəyişirdi. Ən betəri o idi ki, sənətə və sənətkara məhəl qoymadan, adına sadəcə göstəriş deyilən, az qala iş üsuluna çevrilmiş, odur ki, hamı tərəfindən adi bir şey kimi qəbul edilən belə münasibət əslində açıq-aşkar təzyiq mətudu idi.

...Heç yadımdan çıxmaz. Bir dəfə onun kabinetində oturmuşduq. Telefon zəng çaldı. O, dəstəyi götürüb, kiminləsə çox könlüsüz söhbət etdi. Belə məlum oldu ki, vəzifəli bir "məsul yoldaş" hansı bir müəllifin sə hansı bir əsərinə tamaşaya qoymağı təkid (xahiş, yaxud məsləhət yox!) edir. T.Kazimov əvvəlcə "pişim-pişimlə", sonra nəzakətlə, daha sonra adi məntiqə həmin məmuru inandırmağa, bunun mümkünsüzlüyünü sübut etməyə çalışdı, amma nail ola bilmədi. İpə-sapa yatmayan məmur zilə qalxanda T.Kazimov da "çomağın o biri ucunu" çevirdi. Dedi ki: "Qoyun işləyəkdə! Pulum yox, məşinim yox, bağım yox, fərilim yox, bircə sənətim var, ona da şəriki çıxırırsınız! Nədi, baş götürüb çıxmaq bu respublikadan?" dedi və dəstəyi asdı. Siqaretini qarşısındakı müştüklərdən birinə keçirib alışqanını yandırdı, bir qədr susdu, sonra "nə çürük adamlardı bunlar" dedi və biz söhbətimizə qayıtdıq... Amma söhbətimiz alınmırdı.

Olduqca həyatsevər, yaşamaqdan zövq almağı bacaran, "teatrsız ölərəm" deyən, teatra "dünyanın ən gözəl yeri" deyən T.Kazimov belə məqamlarda həyata da, teatra da asi olur, hövsələdən çıxır, yaradıcılıq müvazinətini itirirdi. Teatra müxtəlif yollar və vasitələrlə daxil olmaq istəyən müəlliflərlə o, təkbətək vuruşmalı olurdu. Qəribədir ki, belə hallarda teatrşünaslar da gözə görünməməyə çalışır, onlar bir sıra hallarda həmin əsər müəlliflərinin cəmiyyətdə tutduqları mövqelərini nəzərə alıb, köpüklü təriflər də söyləyirdilər. Belə çıxır ki, bizdə tənqiddin cəsarəti ölümlə vuruşmağa çatır. Dirilər qarşısındakı köləlik ölümlərə qarşı yönələn çıxır-bağırla əvəzlənir. Belə çıxır ki, hər hansı nüfuzlu ədib bu dünyadan köçməyə qədər özü haqqında həqiqəti eşitməyəcək.

Nə yaxşı ki, T.Kazimov belə deyildi. Odur ki, qaragüruhun ittiham obyektinə çevrilən T.Kazimov çoxları üçün əlverişli hədəf idi. Allahın işi idi, ya nə idisə, o sanki özünü qorumaq instinktindən məhrum idi. Sanki "dünyanın ən gözəl yeri"ndə ona zaval gəlməyəcəyinə inanan, "Sən həmişə mənimləsən"dən "Antoni və Kleopatra"ya, "Ölümlər"dən, "Unuda bilmirəm"ə, "Hamlet"dən "Pəricadu"ya, "Məhv olmuş gündəliklər"dən "Aydın"a, "Fırtına"dən "Müsyö Jordan və dərviş Məstəli şah"a və daha neçə-neçə tamaşalarla haqq etdiyi sənət zirvəsinə ucalan T.Kazimovun tərəddüd, nigaranlıq, tapıntı sevincləri yaşayan qəlbi 1980-ci ilin bir yay günündə amansız qəza nəticəsində dayandı. Tamamilə fərqli teatr yaratmaq həsrəti ilə yaşayan, D.Didronun təbircə desək, "Allaha inanan, amma ateistlərlə dil tapmaq məcburiyyətində qalan" unudulmaz müəllimim Tofiq Kazimovun sənət zirvəsi əsrimizdə də fəth edilməmiş qalmaqdadır.

İsrafil İsrafilov
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru,
sənətşünaslıq üzrə elmlər doktoru,
professor

"Vurğuna vurğun gəlin" in sevgi hekayəti

Bu il 90 illik yubileyini qeyd etməyə hazırlaşan Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı yeni ilin ikinci həftəsində seyrçiləriylə görüşə "Monotamaşalar paradı" ilə gəldi.

Yanvarın 9-da teatrın kiçik səhnəsində təqdim edilən layihənin ilk tamaşası Əməkdar artist Lətifə Əliyevanın iştirakı ilə Zəməddin Ziyadoğlunun "Vurğuna vurğun gəlin" əsəri oldu.

Tanınmış şair-dramaturq Z.Ziyadoğlunun Xalq şairi Səməd Vurğunun xatirəsinə həsr etdiyi pyes əsasında hazırlanan eyniadlı tamaşa kiçik səhnədə böyük təəssürlər yarada bildi. Tamaşada söz ustasına ümumxalq məhəbbəti öz əksini tapıb. Aktrisa oyunu ilə bu məhəbbəti dolğun şəkildə nümayiş etdirməyə nail oldu.

Böyük sevgi üzərində qurulan bir aktyorun oyunu tamaşaçılar tərəfindən hərarətli alqışlarla qarşılandı. İzleyicilər "Vurğuna vurğun gəlin"i çiçək yağışına qərq etdilər.

Tamaşa ilə bağlı fikirlərini bizimlə bölüşən Lətifə Əliyeva səhnə əsərinin ideya müəllifinin özü olduğunu bildirdi. Dedi ki, 16 il əvvəl şair Z.Ziyadoğluna bu mövzuda bir əsər yazmasını xahiş edib. Şair onun istəyi ilə bu mənzum əsəri qələmə alır. İlk dəfə tamaşanı 16 il əvvəl tamam fərqli for-

mada oynayan aktrisa sonradan teatr və kinodakı işləri ilə əlaqədar bir də bu əsərə qayıda bilmir. Gənc Tamaşaçılar Teatrı rəhbərliyinin təklifi ilə əsərə yenidən müraciət edən aktrisa tamaşanı öz dünyası, öz ələmi adlandırır. Yeni quruluşun rejissoru Gülnar Hacıyevadır.

Söhbətimiz zamanı aktrisa qeyd etdi ki, ilk dəfə monotamaşa oynamaq arzusu 20 il əvvəl ulu öndər Heydər Əliyevin Qarabağ döyüşlərində iştirak edən xanımlarla görüşü zamanı yaranıb. Müharibənin qızğın vaxtında qəhrəman Azərbaycan qadınları ilə dövlət başçısının görüşündən təsirlənən aktrisa Rafiq Rəhimlidən qəhrəman qadın obrazını əks etdirən bir əsər yazmasını xahiş edib. Bu əsər Ağakəşi Kazimovun quruluşunda maraqla qarşılanıb.

Lətifə Əliyeva Gənc Tamaşaçılar Teat-

rının "Monotamaşalar paradı" çərçivəsində ilk olaraq "Vurğuna vurğun gəlin" tamaşasının təqdim olunmasını teatr rəhbərliyinin ona etimadı kimi dəyərləndirir: "Bu monotamaşa daxili dünyanın və içimdəki Səməd Vurğun sevgisinin təzahürüdür. Əsər içimdəki tufanı gözəl şəkildə təsvir etməyə imkan yaradır. Şükür ki, tamaşa bəyənilir. Məni dəstəkləyən bütün sənət dostlarıma, görkəmli elm və mədəniyyət adamlarına təşəkkürümü bildirirəm. Bir daha teatrın rəhbərliyinə, texniki heyətə mənə qarşı diqqətə, tamaşanın uğurlu alınması üçün göstərilən yardıma görə minnətdaram".

Qeyd edək ki, "Monotamaşalar paradı" layihəsi çərçivəsində yanvarın 10-da aktrisa Mehriban Abdullayevanın iştirakı ilə U.Luisin əsəri əsasında "İstədiyim kimi yaşamışam", 11-də Əməkdar artist Şövqi Hüseynovun ifasında "Dəlinin qeydləri" (N.V.Qoqol) tamaşaları təqdim olunub.

Ayın 12-də Əməkdar artist Kəmalə Hüseynovanın "Cəza" (T.Vəliyeva), 16-da aktrisa Küşvər Şərifovanın "Sonsuzluğun sonu", yanvarın 17-də isə Əməkdar artist Nofel Vəliyevin təqdimində F.Dostoyevskinin «İdiot» əsəri əsasında hazırlanmış monotamaşalar teatrsevərlərin görüşünə gələcək.

Lalə Azəri

"Axına qarşı" - eksperimental tamaşa

"YARAT" Müasir İncəsənət Mərkəzi 2018-ci ili rejissor Elvin Mirzəyevin "Axına qarşı" adlı yeni eksperimental tamaşası ilə açıq elan edəcək. Yanvarın 12-də nümayiş olunacaq tamaşa 5 klassik əsər əsasında hazırlanıb.

İnsan üçün "korluq" nədir? İnsanı öz "korluğunu" qəbul etməyə nə vadar edir? Bəzən insan görməyə çalışsa da, görə bilmir. Bəzən insana görmək nəsiib olmur və başqalarının bu qabiliyyətinə dözə bilmir. Bəzən insan görür, ancaq gördüyünü gizlətmək məcburiyyətində qalır. Bütün bu suallara sözügedən tamaşada cavab tapmaq mümkün olacaq.

C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı yanvarın 22-də S.Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində qırğız yazıçısı Mar Bayciyevin "Uzun yollar qatarı" əsərinin tamaşasının premyerasını təqdim edəcək.

Səhnə əsərinin quruluşçu rejissoru Əməkdar artist Sərvər Əliyev, quruluşçu rəssamı Vahid Mürsəliyev, bəstəkarı Çingiz Xəlilov, rejissor assistenti Tural Xəlilzadədir.

Rollarda əməkdar artistlər Esmiralda Şahbazova, Vəqif Kərimov, aktyorlar Səmayə İsmayılova, Ruhiyyə Eyvazova, Nicat Mirzəzadə, Ceyhun Əliyev, Əmrulla Nurullayev, Şəbnəm Cəbrayılova və başqaları çıxış edəcəklər.

Qeyd edək ki, İrəvan teatrı

"Uzun yollar qatarı" Bakıdan da keçəcək

İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının yeni ildə ilk premyerası

ötən il tamaşaçılara bir neçə premyera təqdim edib.

İftixar Piriyevin müəllifi olduğu "Qanlı qızıl toy" pyesi əsasında Xalq artisti Rafael Dadaşovun quruluşunda hazır-

lanmış eyniadlı tamaşa Şuşa şəhərinin müdafiəsi uğrunda döyüşmüş qəhrəmanlara həsr olunub. Şair-dramaturq Hidayətin "İrəvanda xal qalmadı" tarixi dramı əsasında təqdim

etdiyi eyniadlı tamaşaya Nicat Mirzəzadə yeni quruluş verib. Yosef Bar-Yosefin "Qəliz adamlar" əsəri ilk dəfə teatr tərəfindən Azərbaycan dilinə tərcümə edilərək səhnələşdirilib. Əfqan yazıçısı Xalid Hüseyninin romanı əsasında "Min möhtəşəm günəş" ikihissəli dramı da 2017-ci ildə səhnələşdirilib.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə yerli icra hakimiyyəti orqanlarının birgə həyata keçirdiyi "Biz narkomaniyaya yox deyirik!" teatr layihəsi çərçivəsində teatrın kollektivi dekabr ayında bölgələrdə qastrol səfərinə çıxaraq Marat Haqverdiyevin "Məhəbbət və ağ ölüm" tamaşasını təqdim edib.

Azərbaycanın “Cücələrım” ansamblı yanvarın 5-dən 9-dək Moskvada keçirilmiş “Milad ulduzları” XVII beynəlxalq uşaq yaradıcılıq forumunda və festival-müsabiqədə iştirak edib. 20 ildən sonra fəaliyyəti bərpa olunmuş “Cücələrım” özünün əfsanəvi ustalığını bir daha təsdiq edib.

Rəqqaslarımız beynəlxalq müsabiqədə birinci olublar

“Cücələrım” ansamblı özünün əfsanəvi ustalığını bir daha təsdiq edib

Müxtəlif ölkələri təmsil edən yaradıcılıq kollektivlərini birləşdirən bu möhtəşəm beynəlxalq tədbirdə Azərbaycan kollektivi “Xoreoqrafiya - milli rəqlər” nomina-

siyasında çıxış edib və birinci yeri tutub. Müsabiqə üçün bəstəkar Tofiq Quliyevin “Qaytağı süitəsi” adlı musiqisi əsasında hazırlanmış kompozisiya təqdim edilib.

Qaliblər festivalın müsabiqə diplomları və kubok ilə təltif edilib.

Təhsil Nazirliyinin Respublika Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzinin “Cücələrım” ansamblının direktoru

Firuzə Sultanzadə təbrik nitqində deyib: “Bu qələbəyə görə “Cücələrım” ansamblının üzvlərinə və pedaqoq-xoreoqraflarına ürəkdən təşəkkür edirəm. Bizim uşaqların

müxtəlif festivallara tez-tez getmələri və həmin tədbirlərdə iştirak etmələri üçün nə mümkündürsə edəcəyik. Bizim gözəl və istedadlı gənclərimiz var”.

Festival iştirakçıları üçün geniş mədəni proqram hazırlanıb. Onlar Kremlə Rusiyanın əsas yolkası ətrafında toplaşmış, Milad balında iştirak edib, Rusiya paytaxtının görməli yerlərini gəziblər. Nümayəndə heyətimiz Azərbaycanın Rusiyadakı səfirliyində də olub.

“Şəhərlərin həyatı” festival komitəsi tərəfindən UNESCO-nun “Gənc şəhərlərin mədəniyyəti” beynəlxalq konfransının Moskva müdiriyyəti bazasında, şəhərin Mədəniyyət departamentinin himayəsi ilə keçirilən festival-müsabiqənin məqsədi Rusiyanın müxtəlif şəhərlərindən və xarici ölkələrdən olan uşaqların yaradıcılıq nailiyyətlərinin mübadiləsinə, ünsiyyətinə kömək etməkdir. Builki festivalda 2500-dən çox iştirakçı akkreditə edilib. Festivalın münəşir heyətinə Böyük Teatrın aparıcı solistləri, tanınmış mədəniyyət xadimləri, Rusiya estrada ulduzları daxildir.

Yanvarın 5-dən 10-dək Qəbələdə keçirilən XII Beynəlxalq “Veselo” Yumor və Musiqi Festivalı Belarusdan olan tanınmış müğənni Diana Arbenina və “Gecə snayperləri” musiqi qrupunun konserti ilə başa çatıb.

Kollektivin əvəzsiz lideri olan Diana Arbenina tamaşaçılara məlumat verərək bildirib ki, 25 illik səhnə həyatı boyu rok-n-rolla yaşayaraq öz qrupu ilə bütün dünyanı gəzib. İfaçı yeni albomundan mahnılar və ən yaxşı hitlərini təqdim edib.

Bir həftə ərzində festivalın musiqili qonaqları arasında Vaxtanq Kikabidze, Vladimir Zelenski, Nataliya Moqilevskaya, Diana Arbenina, Nutse Buzaladze, “Kvartal 95” yumor qrupu, “Mqzavrebi” və “Gecə snayperləri” musiqi qrupları olub. Bundan əlavə, festival

Qəbələdə “Veselo” yumor və musiqi festivalı başa çatıb

müddətində əcnəbi turistlər üçün idman yarışları, intellektual oyunlar, disko gecələri, kino günləri, digər tədbirlər keçirilib. Turistlər Qəbələnin tarixi məkanları, görməli yerləri ilə tanış olmaq imkanı

da əldə ediblər.

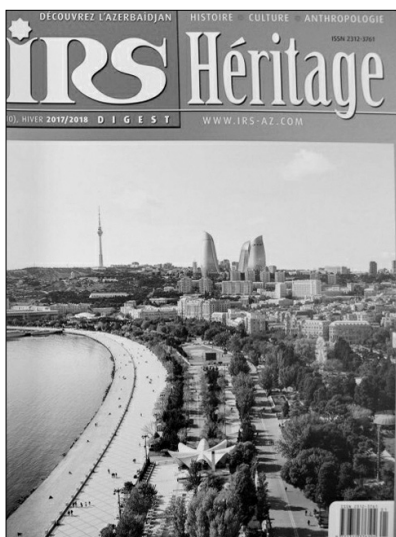
“Gilan Hospitality Group” MMC və Ukraynanın CİTA turizm şirkətinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən festival MDB və Avropa ölkələrindən Qəbələyə gələn yüzlərlə turist

və yerli qonaqlar üçün əsl musiqi və yumor bayramına çevrilib.

Məlumat üçün bildirək ki, 2009-cu ildə əsası qoyulan “Veselo” yumor və musiqi festivalı ilk dəfə Yunanıstanda, növbəti illərdə

isə İordaniya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Türkiyə və Ukraynada təşkil edilib. Bu illər ərzində festivalın iştirakçıları arasında Valeri Meladze, Ani Lorak kimi tanınmış ifaçılar olub.

“IRS”in fransız dilində xüsusi buraxılışı Cümhuriyyətin 100 illiyinə həsr olunub

Azərbaycanın tarixi və mədəniyyəti haqqında məlumatların dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında böyük rol oynayan “IRS” jurnalının Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunmuş xüsusi nömrəsi fransız dilində nəşr edilib.

üzvlərinin çəkdiyi əziyyətlərdən danışmış.

Nəşrdə Cümhuriyyətin tanınması ilə bağlı Paris Sülh Konfransında iştirak etmiş həmvətənlərimizdən də söz açılıb.

“IRS”in xüsusi nömrəsində fransızdillə oxuculara Azərbaycanın tarixi, coğrafiyası, Xalq Cümhuriyyəti, Dağlıq Qarabağ münafiqəsi, Qarabağ atları, ölkəmizin multikultural məkan olması haqqında geniş məlumat verilir.

Jurnalın bu nömrəsində baş redaktor Musa Mərcanlının Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ilə bağlı ön sözü, Azərbaycanın Fransadakı səfiri Rəhman Mustafayevin “Azərbaycan-Fransa tərəfdaşlığı: yeni mərhələ üçün yeni məqsədlər” adlı məqaləsi dərc olunub.

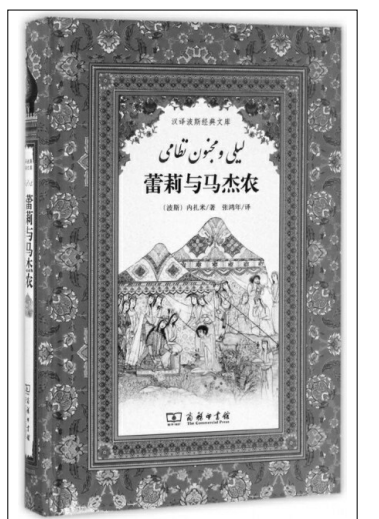
Xalq Cümhuriyyətinin maliyyə naziri olmuş Əbdülməli bəy Əmircanovun nəvəsi Alev Ebuziyyə-Siesbye jurnalına müsahibəsində bolşeviklərin hakimiyyətə gəlişindən sonra babasının Türkiyəyə getməsindən, pərən-pərən düşmüş ailə

Nizami Gəncəvinin əsərləri Çin dilində

Dahi Azərbaycan şair və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin “Leyli və Məcnun” poeması və seçilmiş şeirləri Çin dilinə tərcümə edilərək kitab halında çap olunub.

Əsərləri Çin dilinə farsşünas alim Can Honnyen tərcümə edib. Tərcüməçi ön sözde bildirib ki, Nizami Gəncəvinin əsərləri farsdillə ədəbiyyatın zirvəsində durur, eyni zamanda onun Azərbaycan şairi olması danılmaz tarixi faktdır. Nizami ölməz əsərləri ilə bütün bəşəriyyətə məxsusdur.

Qeyd edək ki, Nizami Gəncəvinin “Leyli və Məcnun” poeması ilk dəfə 1983-cü ildə Çin dilinə tərcümə olunub. Keçən illər ərzində əsər bir neçə dəfə təkrar nəşr olunub.

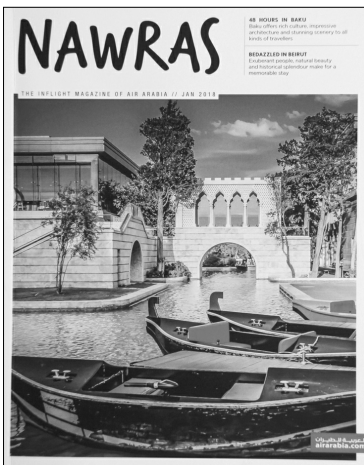
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən ölkəmizin turizm imkanlarının tanıtılması istiqamətində görülen işlər davam etdirilir. Müxtəlif ölkələrin media vasitələrində respublikamızla bağlı yazılar dərc olunur, tanıtım layihələri icra edilir.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) "Air Arabia" aviaşirkətinə məxsus "Nawras" jurnalının 2018-ci il yanvar sayında Bakı haqqında geniş məqalə dərc olunub. Ərəb və ingilis dillərində nəşr olunan jurnalda paytaxtımızın tarixi və müasir mənzərəsi əksini tapıb.

"48 saat Bakıda" adlanan məqalədə müəllif iki gün ərzində paytaxtımızda gəzib gördüyü məkanlardan söz açır, təəssüratını bölüşür. Yazıda şəhərdə tarix və müasirliyin, Qərb və Şərq memarlığının harmoniya təşkil etdiyi vurğulanır: "Xəzər dənizi boyunca uzanan Bakı şəhəri buraya səyahət edənlərə zəngin mədəniyyət, yüksək zövqlü memarlıq abidələri və gözəl təbiət təklif edir. Bu şəhər haqqında çoxlu maraqlı faktlar var.

"48 saat Bakıda"

"Air Arabia" aviaşirkətinin jurnalında paytaxtımız haqqında məqalə dərc olunub

Bakı həm də "küləklər şəhəri" adlanır. Dünyada ilk dəfə açıq dənizdən neft məhz bu şəhərdə çıxarılıb. Müsəlman Şərqində ilk dəfə 1908-ci ildə opera ("Leyli və Mecnun") nümayiş olunub".

Müəllif Azərbaycanın son illər bir sıra beynəlxalq tədbirlərdə uğurla ev sahibliyi etdiyini diqqətə çatdırır. Bildirilir ki, Bakı 2020-ci ildə futbol üzrə Avropa çempionatını qəbul edəcək şəhərlərdən biridir.

Məqalədə şəhərin keçmişinə, tarixi İpək Yolu üzərində yerləşməsinə, qədim ticarət və mədəniyyət mərkəzi kimi tanınmasına da geniş yer verilir. UNESCO-nun Dünya irsi siyahısına daxil edilən İçərişəhər, Qız qalası, Şirvanşahlar sarayı kimi tarixi memarlıq abidələri və müasir arxitektura nümunələrindən söz açılır. Qeyd olunur ki, son illər Azərbaycan böyük inkişaf yolu keçib, paytaxt Bakı daha da gözəlləşib. Qədim tikililərlə yanaşı, yeni inşa olunmuş binalar da memarlıq abidələrinə çevrilməkdədir. Bu baxımdan öz unikalılığı

ilə seçilən Heydər Əliyev Mərkəzi daha diqqət cəkkicidir. Memarı Zaha Hadid olan bu bina müasir görünüşü ilə Bakıya gözəllik bəxş edir.

Yazıda paytaxtımızın mədəniyyət, incəsənət, elm və təhsil mərkəzi kimi böyük inkişaf yolu keçdiyi bildirilir. Müəllif şəhərdəki mədəniyyət ocaqlarından, muzeylərdən bəhs edərək, xarici turistlərin mütləq baş çəkməli olduğu məkanlardan danışır, Miniatur Kitab

Muzeyini xüsusi vurğulayır.

Böyük neft və qaz ehtiyatları olan Azərbaycanın qədim tarixi, mədəniyyəti, təbii gözəllikləri ilə yanaşı, yüksək qonaqpərvərliyə və zəngin mətbəxə sahib olduğu da yazıda əksini tapıb.

Qeyd edək ki, "Air Arabia" Yaxın Şərqi aşağı qiymətlərə uçuşlar təklif edən aviaşirkətləri arasında liderlərdən hesab olunur.

Fariz Hüseynov

Azərbaycana səyahət etmək üçün 11 səbəb

Dünya ölkələrinin mədəniyyətlərindən yazan "The Culture Trip" portalı Azərbaycan haqqında silsilə məqalələr yayıb. Məqalələrdə ölkəmizin görməli yerləri və turizm potensialı barədə ətraflı məlumat verilib.

Müəllif Sam Bedford təqdim etdiyi reportajlarında Azərbaycanın təbiəti, paytaxt Bakının simvolu olan Qız qalası, "Alov qüllələri" kompleksi, Ateşgah məbədi barədə ətraflı söz açır. O, Azərbaycanda turistlərin diqqətini cəlb edə biləcək kifayət qədər gözəl məkanların olduğunu vurğulayır.

"Azərbaycana gəlmək üçün 11 səbəb" adlı məqalədə Bakının tarixi yerləri, qədim tikililəri və müasir binaları haqqında məlumatlar yer alıb. Müəllif Bakının indiyədək gör-

düyü ən təmiz şəhərlərdən biri olduğunu vurğulayır: "Bakı bulvarı bir neçə kilometr uzanır. "Ağ şəhər"dən başlayaraq "Alov qüllələri"ndəki istiqamətdə alış-veriş mərkəz-

ləri, kafe və restoranlar yerləşir. Digər paytaxt şəhərlərlə müqayisədə Bakı təhlükəsiz məkandır. Burada gecələr də rahat gəzib istirahət etmək mümkündür".

Müəllifin "Azərbaycanda 24 saati necə keçirmək olar", "Azərbaycana 2 həftəlik səyahət marşrutu", "Azərbaycana ən yaxşı turlar", "Bakıda 20 görməli yer", "5 ən yaxşı çimərlik" başlıqlı yazılarında qədim İçərişəhər, Şirvanşahlar sarayı, Azərbaycan Xalça Muzeyi, Nizami küçəsi, Bakı Venesiyası və digər məkanlardan söz açılır. Sam Bedford bu məkanları dünyanın bir çox məşhur yerləri ilə müqayisə edir. Müəllif Şəki, Gəncə, Quba, Lənkəran,

Şamaxı, Qəbələ və Qazax haqqında da turizm həvəskarlarına məlumat verir, "ASAN Viza" sisteminin tətbiqindən bəhs edir.

Müəllif "Azərbaycanda turistlərə lazım olacaq 21 ifadə" yazısında ölkədə rus dilinin ikinci ən çox işlənən dil olduğunu bildirir. O, "salam", "bəli", "xeyr", "buyur", "sağ", "sol", "hələlik" də daxil olmaqla 21 ifadənin ingiliscə qarşılığını göstərərək səyahətə gələnlərin bu sözləri diqqətlə öyrənmələrini tövsiyə edir.

Sam Bedford, həmçinin Azərbaycan musiqisi, tanınmış estrada və pop ifaçıları barədə məlumat verir. 2011-ci ildə keçirilən "Eurovision" mahnı müsabiqəsindən sonra Azərbaycanın daha çox məşhurlaşdığını bildiren müəllif muğamlarımıza və meyxana janrına da diqqət çəkir.

Hədəf 74 milyon sərnişindir

"Türk Hava Yolları" 2018-ci ildə 74 milyon sərnişin daşımağı planlaşdırıb.

Aviaşirkətin 2018-ci il üçün açıqladığı proqnozunda qeyd olunur ki, daşınan sərnişinlərin 33 milyonu daxili, 41 milyonu isə beynəlxalq aviareyslərdən yararlanacaq. Proqnozlara görə, minik yerlərinin sayı Türkiyə üzrə 10 faiz, Yaxın Şərq üzrə 9, Avropa və Uzaq Şərq üzrə 6, Amerika üzrə 4 və Afrika üzrə 3 faiz artacaq.

Qeyd edək ki, 2018-ci ildə "Türk Hava Yolları"nın habı İstanbulun hazırda inşa olunan üçüncü aeroportu olacaq.

Turistlər üçün ən ucuz şəhər

Ukraynanın paytaxtı Kiyev şəhəri 2018-ci ildə turistlərin səfəri üçün iqtisadi cəhətdən daha sərfəli şəhər hesab edilib. Bu barədə Böyük Britaniyanın "Hoppa" turist şirkəti "2018-ci ildə səyahət üçün 100 yer: ən bahalıdan ən ucuz qədər" adlı hesabatında qeyd olunub.

Hesabatda vurğulanır ki, 2018-ci ildə Kiyevdə bir gün qalmaqla üç dəfə yemək, müxtəlif içki və ekskursiya adam-başına orta hesabla 65 funt-sterlinqə (təxminən 2500 qriwna) başa gələcək.

Şirkətin reytinginə görə, turistlərin səfərləri üçün ən bahalı şəhər ABŞ-ın Nyu-York şəhəri hesab edilib. Bu şəhərdə bir turistin gündəlik orta xərci 346 funt-sterlinqdir.

Ötən il 380 mindən çox turist gəlib

2017-ci ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfər edən turistlərin sayı açıqlanıb. Ötən il bölgəyə 380 mindən çox turist gəlib.

Bu barədə muxtar respublikanın Mədəniyyət və Turizm Nazirliyində 2017-ci ildə görülen işlər və qarşıda duran vəzifələrle

bağlı kollegiya iclasında bildirilib. Qeyd olunub ki, hesabat dövründə kitabxanalarda keçirilən mədəni-kütləvi tədbirlərin sayı 552, sərgilərin sayı 411 olub. Mədəniyyət müəssisələrinə 301 adda 13 min 224 nüsxə çap məhsulu verilib.

Əyyam o əyyam idi ki, Bakı öz inkişaf tempi ilə artıq adi quberniya şəhəri çərçivəsini sürətlə aşıb böyüyürdü. Məqam o məqam idi ki, Bakı təkcə yaşayış məskəni kimi eninə-uzununa böyümürdü. Həm də müasir şəhər adına yaraşan infrastruktur inkişaf edirdi, teatr truppaları yaranırdı, kino göstərilirdi, yeni qəzetlər, nəşr evləri fəaliyyətə başlayır, qazanılan pullar insanların üst-başından tutmuş həyat dəyərlərində, dünyagörüşündə əl gəzdirdirdi.

110 il öncəki o gün!

“Leyli və Məcnun” mövzusunda gəzişmələr

“Leyli və Məcnun” operasından səhnə - 1910-cu il

Zaman o zaman idi ki, adına Azərbaycan deyilən məmləkət Rusiya imperiyasının tərkibində olsa da, onun gələcək müstəqilliyinin yaradıcısı və siması olacaq insanları bir zümərə olaraq formalaşmaqda idi.

Belə bir dövrdə cəmiyyət içinə çıxan, öz sözü, öz fikri olan cavanlar özlərindən yaşca böyük milli məfkurə sahiblərinin, milli oyanış cəfakəşlərinin başladığı maarifləndirmə və sonralar vətən tarixinə adı ilk... təyini ilə qoşa yazılacaq əməllərin, yeniliklərin müəllifi olurdular.

...10 yanvar 2018-ci il. Gecəki güclü külək səngidiyindən Bakıda yumşaq qış havası var. Aramla yağın sulu qar yerdə qalmır, elə havada üzümüzü-gözümüzü sərinlədib əriyir. Meteoroloqlar birisi günə - ayın 12-nə də yağıntısız ilıq qış havası vəd ediblər.

Görən, düz 110 il öncə, yanvarın 12-də Bakının havası necəymiş? Bəlkə də arxivləri araşdırsaydıq, o günün də meteoroloji proqnozuna rast gələrdik. Əslində, bizcə, buna o qədər də ehtiyac yoxdur. Onsuz da bizim üçün önəmli olan o biri havanın - qədim Bakının sürətlə cavanlaşan yaradıcı mühitinin ab-havasının necə olduğunu bilirlik. Həmin gün gənc Üzeyir bəy ətrafına toplaşan ziyalılar, sənət həvəsliləri ilə nəinki Azərbaycan, rus imperiyası, həm də bütün dünya mədəniyyəti üçün ilk olacaq janrın təməlini qoyduğunu bəyan etdi.

Köhnə üslubla 1908-ci ilin 12 yanvar (1918-də yenilənən təqvimlə 25 yanvar) gününü Azərbaycanda ilk operanın yarandığı gündür.

Üzeyir Hacıbəylinin Məhəmməd Füzulinin «Leyli və Məcnun» poemasından bəhrələnərək yazdığı musiqili səhnə əsəri klassik Avropa operası janrının başlıca tələblərinin gözlənilməli ilk Şərqi operasıdır.

Üzeyir bəy az qala əsrlərlə yaşı olan muğamı konsert ifa tərzindən opera janrına keçirməklə dünyaya muğam operası janrını qazandırdı.

...Avropada opera janrının təməli XVI əsrin sonlarında qoyulub. Bəstəkar Yakop Perinin «Dafna» operasının 1597-ci ildə ilk dəfə Florensiyada oynanıldığı bəllidir. İtaliyaya «operanın beşiyi» ifadəsini qazandıran bu əsər o cəmiyyətin bir neçə yüzillik

boyu aramla, düzxətli inkişaf boyunca gəldiyi nəticə idi. Avropa musiqisi sadə xalq musiqisindən addım-addım böyümüşdü. Kilsələrdə ibadətlər üçün musiqi bəstələnmişdi. Kübar salonlarda ifa edilmək üçün rəqsdən üzü bəri solo, duet, trio, kvartet və daha iri ifaçı qrupları üçün əsərlər yazılmışdı. Bir sözlə, xalq musiqisindən bəhrələnən bəstəkarlar artıq öz dinləyici və tamaşaçı kütləsini qazanmışdılar. Opera artıq avropalı üçün göydəndüşmə, qərribə, indiyədək görünməmiş nəsne deyildi.

Bu gün, XXI əsrin ikinci onilliyindən XX əsrin əvvəlinə boylandı, «Leyli və Məcnun» operasını bəstələyən 22 yaşlı bir gəncin bütün bu sənət tarixindən nə qədər xəbərdar olub-olmadığını xəyal edəndə sözün yaxşı mənasında insanı qərribə vəhimsə bürüyür. Gör, Yaradan bir insana necə bəsiyyət gözü verməli, ona Vətən, millət adına tələpəli missiyanın daşıyıcılığını necə bəxş etməlidir ki, o, belə bir cəsarəti öhdəsinə çəksin! Kim nə deyirsə-desin, nə düşünürsə-düşünsün, o zaman üçün yalnız orta musiqi təhsili olan gənc bəyzadənin belə bir ideyanı gerçəkləşdirməsi ilahi missiya idi! Əsrlər boyu improvizə ilə formalaşmış muğamı

konkret süjetli səhnə əsərinə gətirmək, onu orkestr və xor, rəqs musiqisi və döyüş səhnələri üçün bəstələnən notlu musiqi parçaları ilə uzlaşdırmaq o zaman üçün böyük iş idi.

Sonradan Üzeyir bəy yazacaqdı: «Mən xalq yaradıcılığının klassik nümunələri olan muğamlardan musiqi materialı kimi istifadə etməyi nəzərdə tutmuşdum. Vəzifəm ancaq Füzuli poemasının sözlərinə forma və məzmunca zəngin, rəngarəng muğamlardan musiqi seçmək, hadisələrin dramatik planını işləyib hazırlamaq idi».

Bəs o zaman Üzeyir bəyin yanında kimlər vardı? Kiçik qardaşı Ceyhun Hacıbəyli (ilk tamaşada o, həm Nofəl, həm də İbn Səlam rolunda səhnəyə çıxmışdı. Bir sıra mənbələrdə adı C.Dağıstani kimi verilib), böyük yazıçı-dramaturq Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev dirijor kimi, böyük faciə aktyoru və rejissor Hüseyn Ərəblinski quruluşçu rejissor kimi, səhnəmizin ilk Məcnunu olmaq şərəfinin qismət olduğu xanəndə Hüseynqulu Sarabski, aktyor-rejissor Mirmahmud Kazımovski, ustad tarzenlər Qurban Pirimov, Şirin Axundov, Üzeyir bəyin Qori seminarı qazandığı dostları - Əli Terequlov, Ağəli Qasımov, Fərhad Ağayev...

Sovet rejimi üzündən uzun illər «Leyli və Məcnun»-un quruluşunda əməyi keçən Ceyhun bəylə yanaşı, tamaşaya bədii tərtibat vermiş Əli bəy Hüseynzadənin adı da xatırlanırdı. Amma nə gözəl ki, sənətin ömrü əbədi, ictimai quruluşların dövrənə qısadır. Bu gün illərlə adının üstündən sükutla keçilmiş iki böyük insanın - Ceyhun bəylə Əli bəyin də adını ilk operamızın yarandığında zəhməti olan işıqlı insanlarımız kimi ehtiramla anırıq. O tamaşada bir nəfər təsadüfi şəxs də varıymış. Leyli rolunda səhnəyə çıxan çayçı şagirdi, şirin səsi olan göyçək yeniyetmə oğlan, bütün mənbələrdə təkcə adının baş hərfi yazılan Ə.Fərəcov. Yeniyetmə cəmi bir dəfə tamaşada oynayıb, vəssalam. Görən, səsinin dəyişdiyi zamanı yetişmişdi, yoxsa missiya o missiya deyilmiş ki, həmin oğlanın adı bir də sənət aləmində eşidilmədi. İkinci tamaşadan başlayaraq, ta 1920-ci ilədək Leylinin “bütün əziyyətini” Üzeyir bəyin xalası oğlu, görkəmli səhnə xadimi Əhməd bəy Ağdamski (Bədəlbəyli) çəkirdi.

...İllər öncə ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq səviyyəli tədbirlərdən birində Moskvadan gəlmiş musiqişünaslarla söhbət edirdik. Ciddi musiqini araşdıran həmin insanlar biləndə ki Azərbaycan klassik musiqisi-

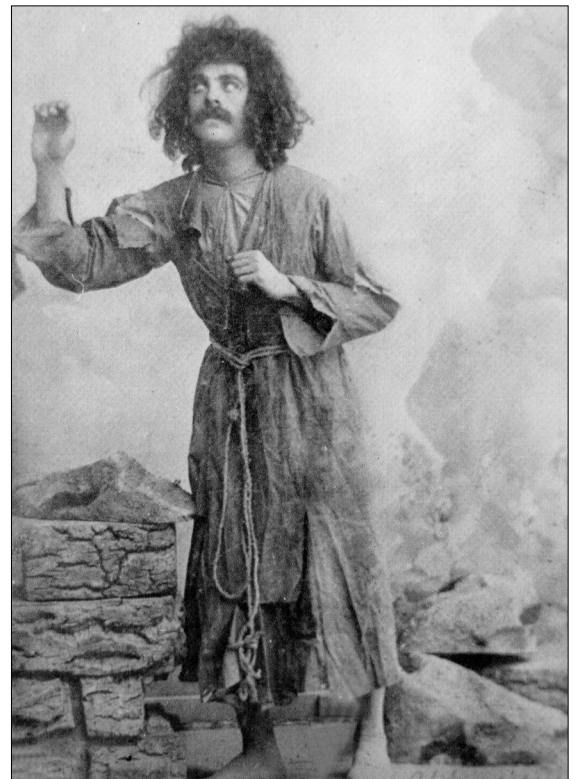
nin tarixi məhz opera ilə başlayır, az qala mədəni şok keçirdilər. Yerbəyerdən verilən suallara inandırıcı cavablar alandan sonra da «axı, bu necə olur?» sayaq sual verənlər çox təvazökar cavab eşitdilər: «Biz, Avropa klassik musiqisi aləminə gec gəlib tez öyrəndik».

Bu gün, Azərbaycan milli mədəniyyətinin böyük təntənəsinin doğum günündə deyirik:

- Ruhun şad olsun, Üzeyir bəy! O zaman səni dəstəkləyən, «Leyli və Məcnun» operası ideyasını təqdir edib sənə qoşulan, bu xidməti ilə bir qədər də ucalan dostlarının - ziyalıların, xanəndələrin, sazəndələrin, ədəbiyyatçıların da ruhu şad olsun!

Uca millətimin də böyük sənət bayramı mübarək!

Gülcahan Mirməmməd

Baxış-müsabiqə Əliağa Kürçaylının 90 illiyinə həsr olunub

Salyan rayonunda Əməkdar incəsənət xadimi, şair, dramaturq Əliağa Kürçaylının (1928-1980) 90 illiyi münasibətilə mədəniyyət müəssisələrinin baxış-müsabiqəsi keçirilir.

Növbəti mərhələdə 12 kənd mədəniyyət müəssisəsinin bədii özəfəliyyət dərnəkləri üzvlərindən 100-dək həvəskar rayonun Çuxanlı kənd Folklor klubunda öz istedadlarını

nümayiş etdiriblər. Münsiflər heyəti onlardan 24 nəfərin yekun turda iştirakını müəyyənləşdirib. Mədəniyyət müəssisələrinin baxış-müsabiqəsi davam edir.

Yanvarın 12-dən 14-dək ABS-in Nyu-York şəhərində “Bronx World Cinema” festivalı keçiriləcək. Müəllif filmləri festivalında ölkəmizi rejissor Məzahir Həşimovun “Debüt” studiyasında lentə aldığı “Eliza” filmi təmsil edəcək.

Ölkəmiz Nyu-Yorkda film festivalında təmsil olunur

“Debüt” studiyasının “Eliza”-sı nümayiş etdiriləcək

Filmin premyerası yanvarın 12-də baş tutacaq.

Rejissor bizimlə söhbətində filmin süjeti barədə qısa məlumat verdi. Filmin qəhrəmanı Elizanı bibisi böyüdür. O, tərs qızdır və bu tərsliyi şəxsi həyatında da ona mane olur. Bütün bunlara dözə bilməyən bibisi Elizanın həyatına müdaxilə edir və onu bir gəncə tanış edir. Bundan sonra Eliza balaca televizorda özü öz həyatını izləyir. Onun həyatı sanki bir çər-

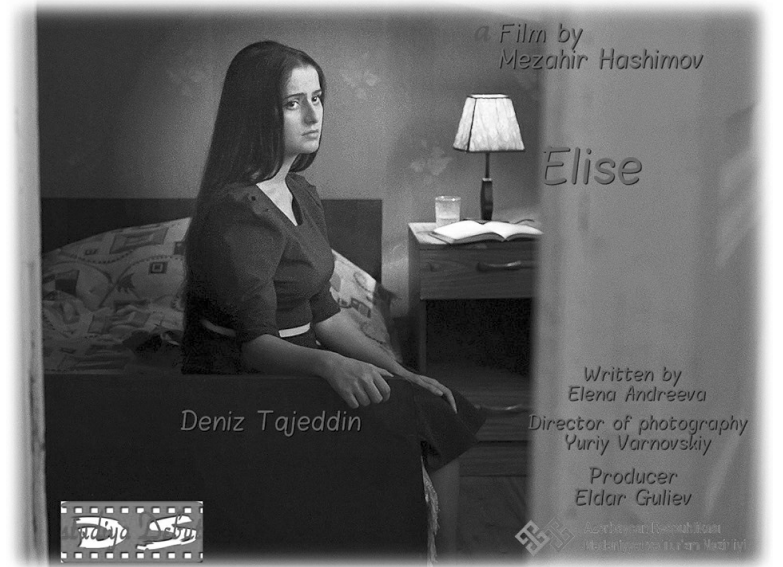
çivəyə salınıb.

Filmin festivalda iştirakına gəlincə, rejissor bildirdi ki, baş rolun ifaçısı, gənc aktrisa Dəniz Tacəddin filmi festivala göndərmək üçün icazə istəyib, o da razılığını bildirib. Sonra festivalın təşkilat komitəsindən filmin bəyənilməsinə dair məktub gəlib. Təşkilat komitəsi həm rejissor, həm də aktrisa haqqında geniş məlumat almaq üçün müraciət edib. Filmin subtitrlərinin yazılmasında festivalın təşkilat komitəsi köməklik göstə-

rib və təqdimatın sırf Amerika formatında olması üçün məsləhət və nümunələri də azərbaycanlı həmkarlarına göndərirlər.

“Eliza” filminin bədii rəhbəri kinorejissor, Xalq artisti Eldar Quliyevdir. Ssenari müəllifi Yelena Andreyeva, operatoru Yuri Varnovski, rejissor assistenti Cabir Hacıyev, montajçı Elşən Bağirovdur. Filmdə Dəniz Tacəddin, Toğrul Rza və Hicran Nəsirova rol alıb.

Qeyd edək ki, 2011-ci ildən

fəaliyyətə başlayan “Bronx World Cinema” festivalı dünya kinosunun təbliğinə xidmət edir. Müxtəlif mədəniyyətləri bir arada nümayiş

etdirmək festivalın əsas məqsədlərindən biridir.

Lalə Azəri

Kinematograf fikrin, düşüncənin üstün gəldiyi sənət olmalıdır

Rejissor Şamil Əliyev “Çölçü”dən sonra “Xalı” filmi çəkməyə hazırlaşır

Xəbər verdikimiz kimi, rejissor Şamil Əliyevin “Çölçü” filmi ötən ilin sonunda Hindistanın Kalküttə şəhərində beynəlxalq film festivalında (Calcutta International Cult Film Festival) “Qızıl tülkü” mükafatı (Golden Fox Award) ilə təltif olunub.

“Cult Critic Film” jurnalının 2018-ci il yanvar buraxılışında azərbaycanlı rejissorla müsahibə dərc olunub.

Şamil Əliyev müsahibədə 2012-ci ildə C.Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” kinostudiyasında istehsal olunmuş “Çölçü” filminin ideyası, ərsəyə gəlməsi barədə danışmış, gələcək yaradıcılıq planlarından söz açıb.

“XXI əsrdə, dünyanın texnologiya və media istehlakından ibarət olduğu bir vaxtda niyə düşünürsünüz ki, çölçünün hekayəsini danışmaq üçün doğru zamandır” sualına cavabında rejissor bildirib ki, müasir dövrdə texnologiyanın inkişafı qloballaşmanın da sürətini şertləndirir. Çağdaş insanın şüuru onun mənəvi dünyasının faciəsinə çevrilməyə başlayır: “İnsan sanki bir

zuda, ortaya qoyduğu suallardadır. Tamaşaçıya və özümə də bu sualları vermək istəmişəm”.

Rejissor bildirib ki, janr və üslubun bütövlüyünü, temporitmin ahəngini filmin obrazına tabe etdirməyə çalışıb: “Mən öz yaradıcılığımnda dünya kinosunun bir sıra daha kinematografçıların ekran həyatı verdiyi filmlərdən təsirlənmişəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycanda kino həvəskarlarının zövqü heç də dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin tamaşaçı zövqündən geri qalmır. Onun zövqünü oxşamaq üçün də müasir tələblərə cavab verən filmlər çəkilməlidir”.

Şamil Əliyev qeyd edib ki, müstəqil film festivalları kinonu incəsənətin bir növü kimi qorumaq üçün çox vacib bir meydandır: “Kinematograf təkcə texnologiyanın tentənəsi yox, fikrin, düşüncənin üstün gəldiyi bir sənət növü olmalıdır. Müstəqil film festivalları həmin meyarları əsas götürməlidirlər”.

Gələcək planlarından danışan rejissor bildirib ki, “Xalı” tammetrajlı bədii filminin ssenarisinin 3-cü variantı hazırdır. Yaxın vaxtlarda film üzərində yaradıcılıq işinə başlanılacaq.

biokütləyə çevrilməkdədir. Təəssüf ki, min illərlə formalaşmış ümumbəşəri dəyərlər aşınmağa, deqradasiyaya uğramağa başlayır. “Çölçü” filmində həmin məsələləri ekrana gətirməklə bir sıra suallar qoymağa çalışmışıq. Hər bir mükəmməl sənət əsərinin gücü, fikrimcə, düşünmək üçün onun verdiyi möv-

Görmə imkanları məhdud insanlar üçün filmlər hazırlanıb

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin Kino xidməti idarəsi ötən il dövlət sifarişli ilə lentə alınan müxtəlif janrlı filmlərin təqdimatını reallaşdırıb. Bu barədə məlumat verən idarənin rəisi Gültəkin Nəriman 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının xatirəsinə həsr edilmiş “Tarixin acısı - qan yaddaşımız” adlı sənədli filmin, Xocalı soyqırımının ildönümü ilə bağlı “92-ci ilin qarı” adlı ekran əsərinin təqdimatının keçirildiyini deyib.

Kino xidməti idarəsi görmə imkanları məhdud insanlar üçün “tiflo” və “surdo” şərhli filmlərin hazırlanmasına da dəstək verir. İdarə bu xüsusda Gözdən Əlillər Cəmiyyəti ilə beş ildir əməkdaşlıq edir. Bu müddətdə hazırlanan “tiflo” və “surdo” şərhli bədii və cizgi filmlər cəmiyyətin 25 regional təşkilatına hədiyyə olunub.

Azərbaycanlı fotoqraf beynəlxalq təşkilatın fəxri adına layiq görülüb

Azərbaycanlı fotoqraf, AZƏRTAC-ın fotomüxbiri İlqar Cəfərov Beynəlxalq Foto Sənəti Federasiyasının “Əməkdar rəssamı” (Excellence FIAP) fəxri adına layiq görülüb.

FIAP (Beynəlxalq Foto Sənəti Federasiyası) dünyada UNESCO tərəfindən tanınmış yeganə fotoqrafiya təşkilatıdır. Bu ada elə fotoqraflar layiq görülür ki, onların işləri FIAP-ın himayəsi altında keçirilən beynəlxalq müsabiqələrdə bədii və texniki ustalıq baxımından bəyənilmiş olsun.

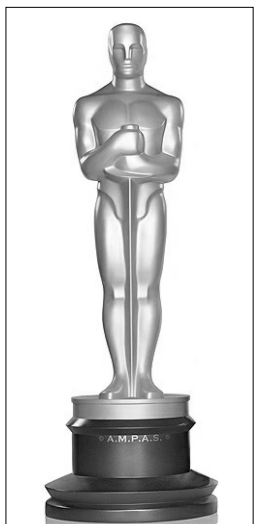
AZƏRTAC-ın fotomüxbirinin işləri FIAP-ın himayəsi altında keçirilən sərgilərdə 300 dəfədən çox nümayiş etdirilib. İlqar Cəfərov Beynəlxalq Foto Sənəti Federasiyası tərəfindən dünyanın müxtəlif ölkələrində təşkil olunan fotomüsabiqələrdə iştirak etdiyi dövrdə (2015-2017-ci illərdə) 36 mükafata layiq görülüb.

Macar filmi “Oskar” mükafatına iddiaçdır

“Bədən və ruh haqqında” adlı macar dramı 2018-ci ilin “Oskar” mükafatının “Əcnəbi dildə ən yaxşı film” nominasiyasında 9 filmədən ibarət iddiaçıların siyahısına salınıb. Bu nominasiyada müsabiqəyə 92 ölkə öz filmini təqdim etmişdi. Doqquz film arasından son beşlik seçilərək yanvarın 23-də elan ediləcək.

Rejissor İldiko Enyedinin filmi artıq Berlin kinofestivalının baş mükafatını (“Qızıl ayı”) qazanıb. Bundan əlavə, aktrisa Aleksandra Borbeli filmdəki roluna görə Avropa Kino Akademiyasının mükafatına layiq görülüb.

İndiyədək Macarıstanın iki filmi “Oskar” əldə edib. Bunlar İştva Sabonun “Mefisto” və Laslo Nemeşin “Saulun oğlu” kinolentləridir.

Keyt Blanşet Kann festivalının münisflər heyətinin sədri seçilib

2018-ci il mayın 8-dən 19-dək keçiriləcək 71-ci Kann Beynəlxalq Film Festivalının münisflər heyətinə avstraliyalı aktrisa Keyt (Ketrin) Blanşet sədrlik edəcək. Keyt Blanşet Kann kinofestivalının münisflər heyətinin 12-ci qadın sədri olacaq.

1969-cu ildə anadan olan Keyt Blanşet 2005-ci ildə (“Aviator” filmi, ikinci planda ən yaxşı qadın rolu) və 2014-cü ildə (“Jasmin” filmi, ən yaxşı qadın rolu) “Oskar” mükafatına layiq görülüb. Aktrisa həmçinin bir neçə dəfə BAFTA (Britaniya Kino və Televiziya Sənətləri Akademiyası) və “Qızıl qlobus” mükafatlarına layiq görülüb.

İlona

Aşıq Vüqar Mahmudoğlu dünyasını dəyişib

Azərbaycan mədəniyyətinə itki üz verib. Aşıq sənətinin istedadlı nümayəndəsi, ustad aşıq Vüqar Mahmud oğlu Niftəliyev 2018-ci il yanvarın 10-da dünyasını dəyişib.

Vüqar Mahmudoğlu 1970-ci ildə Şamaxının Şıxzerli kəndində öz dövrünün məşhur aşıqlarından olan və bu gün də minnətdarlıqla xatırlanan ustad aşıq Mahmud Ələsgəroğlunun ailəsində dünyaya gəlib. Vüqar aşıq sənətinin sirlərini hələ kiçik yaşlarından atasından öyrənib, istedadı və yüksək ifaçılıq qabiliyyəti ilə gənc yaşlarından seçilib, tanınıb. Bənzərsiz ifası qısa müddətdə ona böyük hörmət və şöhrət qazandırır. Onu təkcə Azərbaycanda deyil, İranda, Türkiyədə, Gürcüstanda və Orta Asiya respublikalarında da sənətkar kimi yüksək dəyərləndiriblər. O, bir sıra Avropa ölkələrində

Azərbaycan mədəniyyətini ləyaqətlə təmsil edib, sazımızın şöhrətini daha da ucaldıb.

Şirvan aşıq havalalarının bənzərsiz ifaçısı kimi tanınan Vüqar Mahmudoğlunun respublikamızda keçirilən dövlət əhəmiyyətli tədbirlərdə, yubileylərdə, festivallarda, el şənliklərindəki hər çıxışı onun şöhrətini daha da artırır.

Aşıq Vüqar Mahmudoğlu sənətinin dərin bilicisi olmaqla yanaşı, həm də səmimi dost, sözü ilə əməli bir olan bütöv şəxsiyyət idi. Sənətə gələn gənclərə böyük qayğı göstərirdi. Onun əziz xatirəsi həmkarlarının, doğmalarının, əzizlərinin və bütün sənətsevərlərin qəlbində daim yaşayacaq.

Azərbaycan Aşıqlar Birliyi

Muzey yeni eksponatlar əldə edib

AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin ekspozisiyası yeni materiallarla zənginləşib. Muzeyin eksponatları sırasına XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəllərinə aid olan qızıl işləməli asma "Quran qabı" və qızıl zəncir boyunbağı daxil olub. Qeyd edək ki, "Quran qabı" Bakı şəhər sakininə məxsus olub, çəkisi 58,85 qramdır, qızıl zəncir boyunbağının çəkisi isə 42 qramdır.

Məmulatlar muzeyin xüsusi fonduna təhvil verilib. Qiymətli eksponatlar ölkəmizdə XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəllərində zərgerliyin yüksək səviyyədə inkişaf etməsinin nümunəsi olmaqla yanaşı, Azərbaycanın o dövr etnoqrafiyasının tədqiqi sahəsində də əhəmiyyətə malikdir.

Lalə

Qaqauz xalqının bu böyük milli-təəssübkeş oğlunun çox məhsuldar tarixçi-etnoqraf görevləri bir yana, sovet hakimiyyətinin aşağıladığı "keşilik" fəaliyyəti də özünəməxsus olub və bunu Tək Tanrıya müxtəlif dillərdə bi-ət edən din xadimləri üçün Haqq dərsi kimi də dəyərləndirmək olar; sən Ona inam-etiqaad-qulluq təminlərində dininin hansı ad-məzhəbə mənsubluğu ilə bahəm, özünün hankı xalqa, Vətənə, dövlətə mənsubluğunu da unutmamalısan...

...Zaman gəlir ki, Rusiya Osmanlı sərhədləri yaxınlığındakı türkkökənlilərin (və müsəlmanların) sayını azaltmaq, xristianlaşdırılmış qaqauzlardan özünə sadıq təbəələr hazırlamaqçün onları yeni işğal etdiyi bölgəyə - noqayların yaşadığı ərəzilərə köçürür. Bu qövmlər arasında xristianlığın yayılmasına hər cür yardım edir, bu dinə dair mətnləri qaqauzcaya çevirməyi bacarası kadrların hazırlanmasına başlayır. Bu siyasət, öz evində qəribliyə salınmış bu xalqın milli-özgürlük perspektivini əngəlləsə də, qaqauz dilinin zənginləşməsinə, ədəbi-elmi cəhətdən formalaşmasına şərait yaradır və həmin "zərəşərəiti" yüksək səviyyədə anlayıb, əməli fəaliyyətə başlayanların başında duranların ən qabaqcılı keşiş (!) Mixail Çakır olur.

1861-ci ildə anadan olmuş, ilk təhsilini dördsinifli ibtidai məktəbdə almış Mixayıl ailəsinin istəyiylə Kişinyov şəhərindəki ilahiyyət məktəbinə daxil olur. Oranı bitirib Kişinyov gedərək, dini təhsilini davam etdirir. Xüsusi bacarıq və istedadını görənlər 20 yaşlı bu gənci Kişinyovda müəllim işləməyə göndərilirlər və o, çox qısa bir müddətdə seçkin din xadimi, mükəmməl müəllim nüfuzu qazanır. Dini məktəbdə riyaziyyat və təbiət elmlərindən dərs deməklə yanaşı, hörmət-izzətli keşiş kimi də fəaliyyət göstərir. 1884-də məhəllə müvəkkili, rusca-moldavca dini mətnlərin nəşri şurasına üzv seçilən bu fenomen, bir çox vacib milli-təbliğati işlər görməklə bahəm, qazandığı nüfuzdan istifadə edərək, kilsədə duaların milli dillərdə oxunmasına razılıq da ala bilir. Daha sonra o, mənsub olduğu xalqın anlaqlı dini sitayışı üçün ən çox istifadə olunan duaları, ardınca neçə-neçə dini kitabları ("Kilsənin qısa tarixi", "Yeni müqəddəslərin tarixi", "Keçmiş müqəddəslərin tarixi" və s.) ana dilinə və moldavcaya çevirib çap etdirir.

Rusiyada yaranmış 1905-ci il qarışıqlığından (II Nikolayın imzaladığı "oktyabr manifesti"ndən də) bacarıqla yararlanan M.Çakır 1907-ci ildə qaqauz türkcəsində bir səhifəlik dini qəzet çıxarmağa başlayır və həmin dini materiallar xalqın dil, oyanış mə-

"Uzaq" doğmalarımızdan...

Doğma ad-soyad, din, dil dəyişiminə məhkum edilsə də, ömrü uzunluq milli-mənəvi özgürlük mücadiləsi aparmış keşiş - Mixayıl Çakır

sələlərinin inkişafına da təsirsiz qalmır; bu yazılı ədəbi dil - hər bölgə-məhəllənin öz danışdığını əsas saydığı bir vaxtda ortaq nöqtə-məxrəci taparaq, ədəbi dilin formalaşdırılmasına təkan verir.

Yorulmaz araşdırmaçı Əli Şamilin qeydlərinə istinadən deyək ki, öz milli-mənəvi borcunu yalnız dini mətnləri ana dilinə çevirmək və tez-tez xalq qarşısında ana dilində çıxışlar etməklə bitmiş hesab etməyən M.Çakır, paralel olaraq, geniş araşdırmalar da aparmış və çoxillik zəhmətinin bəhrəsi olan "Qaqauz Benderskoqo uezda" ("Bender qəzasının qaqauzları") adında irihəcmli əsər yazıb (öncələr qaqauzların da daxil olduğu Rumıniyada çıxan "Viata Basarabie" jurnalının iki sayında rumın dilində çap etdikdən sonra) Kişinyovda ana dilində kitab kimi nəşr etdirərək xalqına təqdim etmişdir.

M.Çakır hakimiyyətə, hakim siyasilərə xoş gəlsin deyərək xalqın tarixi və milli qururuna ilə bağlı heç nədə güzəştə getmir, istər Rusiya, istər Rumıniya hakimiyyəti altında yaşadıkları dövrdə qaqauzların türk kökenli olduğunu yazır və bu ciddi siyasi, müqəddəs milli faktoru kilsədəki çıxışlarında da daim xüsusi vurğu ilə təbliğ edir. Bu keşiş

(!) demokratiya və plüralizmin çiçəkləndiyi XXI əsrin çox "qorxmaz" millətçisini titrədsi bir cəsarətlə yazırdı: "...Bulgarlar, hem urumnar arasında çok duşmannık gagauzlar için, zira bulgarlar savaşer gagauzları kendisine çekmaa, hem da onnarı bulgarlamaa, ama urumnar da çalışerlar gagauzları kendi tarafına çekmөө, hem da onnarı urumna-maa..."

Təpədən-dırnağa milli-mənəvi dualarla da yaşamış bu insan öz millətinin keçənəklərlərinin haqda özündən əvvəl yazılmışları da saf-çürük eder və onların arasında Moşkov soyadlı bir qəlbşərikinə xüsusi önəm verərmiş. Söhbət Rusiya ordusunda general rütbəsilə (bizim bəzi super minnətdarların ifadəsilə!) mükafatlandırılma da, 20 ilə yaxın özünü Bessarabiya, Dobruca, Bolqarıstan qaqauzları arasında sadədən-sadə bir qaqauz kimi aparmış, kəndbəkənd gəzib, elmi əhəmiyyətini, xəlqi doğallıq, etnoqrafik incilik dəyərini bu gün də saxlayan folklor və etnoqrafiya materialları toplamış V.A.Moşkovdan gedir...

Milli əyərli sələflərini hədsiz qiymətləndirən, xələfləri tərəfindən uzun müddət unudulan "Universal Çakır" o dövr (və din xadimləri) üçün "dəvədə buynuz" təəccübü ilə qarşılanmasına şübhə olmayan lüğətçiliklə də məşğul olub. Əslində, onun yazıb, çap etdirdiyi 34 kitab içərisindəki "Qaqauz-ça-romence laflık" qaqauzlar aləmində lüğətçilik elminin əsasını qoymuş olub.

Xalqın tarixini, soykökünü öyrəndikcə milli duyğuları daha da güclənən bu keşiş getdikcə çərçivəli dindarlıq statusu həddini aşır, böyük dövlətlərin yeritdiyi siyasət nəticəsində xalqın məruz qaldığı "səssiz-səmirsiz assimilyasiya taranı"na qarşı var gücünü qoyurdu.

Çoxcəhətli fəaliyyət və yaradıcılığının çiçəkləndiyi bir dövrdə Türkiyənin Rumıniyadakı səfiri, böyük millətsevər və maarifçi Həmdullah Süphi ilə tanış olması M.Çakırın perspektiv planlara ruhlanmasında ciddi rol oynayır. Bu yeni soydaş-dostunun Rumıniya çarı ailəsinə yaxınlığı səbəbilə Rumıniyadakı bütün türksöyluları himayə etməsi, onların gələcək inkişafı üçün milli kadrlar hazırlığı qayğısına qalması, məktəblərinə yazı və oxu ləvazimatı göndərməsi, uşaqlarının Türkiyədə də oxumasına yardımçı ol-

ması, habelə hədsiz vaxt və diqqət sərf edərək onu Rumıniya faşistpərəstlərindən qoruması, elmi araşdırmalar aparmasına hərtərəfli şərait yaratması, hətta Atatürk tərəfindən mükafatlandırılma səviyyəsinə qaldırması bu qaqauz türkünün millət-milliyət uğrunda çaba-çalışma düşüncələrini daha global formatda cılayır...

1938-ci ilin oktyabrında Kişinyovda dünyasını dəyişməsindən bir il keçməmiş başlayan II Dünya müharibəsi onun başladığı işləri yarımçıq qoyur; SSRİ-nin Bessarabiyanı işğalından sonra, sovet-bolşevik "moizələr"inə "rəqabətçi" ibadətləri tərgitmək "perspektiv"ilə çox kilsələr qapadılır, dini məktəblər buraxılır, rejimin məxfi məramlarından olan "milli damarlı din xadimlərinin unudurulması" işinə çalışılır, adı bu siyasi paraqrafın önündə olan M.Çakırın özü də, əsərləri də diqqətdən kənarlaşdırılır. Bu qəddar "özünə arxaçevirim"lik siyasəti Vladimir İliçdən Leonid İliçədək elə bir sədaqətlə davam etdirilir ki, ən qatı dindar və millətçilər də bu böyük Türk oğlunun məzarını ziyarət etməkdən çəkinirlər və bu böyüklükdə bir insanın "son mənzili" itmiş hesab edilir.

Lakin...

Bu məqamda, elələrinin hər yerdə var olan məsləkdəşlərindən birinin - bütün ömrünü türk dünyasının milli-mənəvi özəlliklərinin (və gözəlliklərinin!) araşdırılmasına həsr etmiş Ə.Şamilin son tədqiqat işindən iqtibas:

"1980-ci illərin sonlarında - bütün SSRİ "lager"ini bürüyən milli oyanışlardan sonra öz milli sələflərini axır-axirət axtarışına çıxan qaqauz ziyalıları həmin qəbrə uzun müddət axtarsalar da, tapa bilmirlər.

Sən demə, qəbirüstü abidələrdəki qiymətli metalları oğurlayıb satanlar M.Çakırın məzarı üstündəki yazılı xatın adı demirdən hazırlandığını görüb yerə atarkən, üzüquylu düşübmüş...

Nəhayət, bu millət-zillətkeş ər-arvadın adları yazılmış lövhə avandına çevrilir, qəbirüstü başdaşı öncəki şəklinə salınır. İndiki qaqauz aydınları isə buranı tez-tez ziyarət etməklə yanaşı, qədirbilən türk qövlü və bəşərpərvər dünya qonaqlarını həmin ünvana da aparırlar..."

Tahir Abbaslı

Mərkəzi Elmi Kitabxanada ötən ilin yekunları müzakirə olunub

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Mərkəzi Elmi Kitabxanasında (MEK) ötən ilin yekunlarına həsr olunan hesabat yığıncağı keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli kitabxananın fəaliyyətindən söz açıb, MEK-in elektron resursların mübadiləsi sahəsində təşəbbüslərinin təqdirəlayiq olduğunu söyləyib. Bildirilib ki, ADA Universiteti, İstanbuldakı Kazım Qarabəkirin ev-kitabxanası, Budapeştdə Hazainin ev-kitabxanası və bir sıra başqa qurumlarla elektron resursların mübadiləsi həmin təşəbbüslər sırasındadır.

Qeyd olunub ki, sərbəst elektрон resurslardan biri olan "Vikipediya"

diya"da MEK-in fəaliyyəti təqdirəlayiqdir. MEK-in beynəlxalq əlaqələrinin sürətli inkişafından danışan İ.Həbibbəyli daha çox dünyanın akademik kitabxanaları ilə əməkdaşlığın qurulmasını tövsiyə edib. Sonra MEK-in direktoru Leyla

İmanovanın 2017-ci ildə görülmə işlərin yekunu ilə bağlı hesabat məruzəsi dinlənilib. Kitabxananın ötən il əldə etdiyi mühüm nəticələrindən danışan direktor bildirib ki, 17 ən qədim kitabın altısına oxucu tərəfindən annotasiya hazırlanıb.

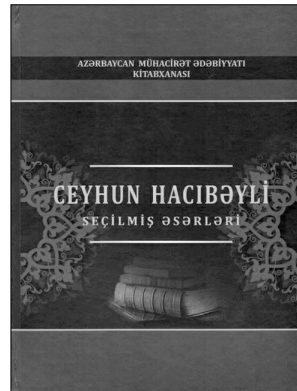
Ceyhun Hacıbəylinin "Seçilmiş əsərləri" işıq üzə görüb

AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun təsis etdiyi "Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası" seriyasından yazıçı-publist, tərcüməçi, nəşir və ictimai xadim Ceyhun Hacıbəylinin "Seçilmiş əsərləri" "Elm" nəşriyyatında çapdan çıxıb.

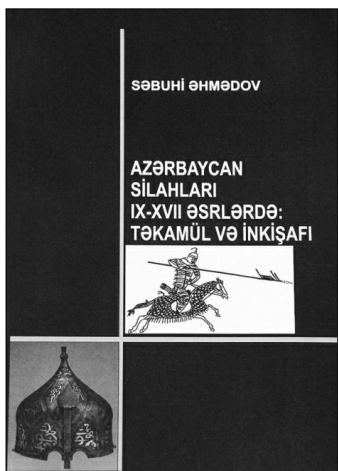
Kitab Prezident İlham Əliyevin "Ceyhun Hacıbəylinin 125 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" 2015-ci il 19 noyabr tarixli sərəncamına uyğun olaraq nəşr edilib.

Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəylinin baş redaktorluğu ilə nəşr edilən kitabda XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının tanınmış nümayəndələrindən biri olan Ceyhun Hacıbəylinin (1891-1962) mühacirət illərində qələmə aldığı bədii-publistik əsərlər və elmi araşdırmalar yer alıb. Kitabın məsul redaktoru filologiya üzrə elmlər doktoru Nikpur Cəbbarlı, tərtibçisi, "Ön söz" və qeydlərin müəllifi filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Abid Tahiridir.

Qeyd edək ki, "Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı kitabxanası" zəngin mühacirət irsimizin təqdimi və təbliği baxımından Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun atdığı mühüm addımlardan biridir.

Hərb tariximizə dair yeni kitab çapdan çıxıb

AMEA Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Elmi ekspozisiya və sərgilərin təşkili şöbəsinin müdiri, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Səbuhi Əhmədovun hərbi tariximizə dair "Azərbaycan silahları IX-XVII əsrlərdə: təkamül və inkişaf" kitabı nəşr olunub.

Muzeydən bildiriblər ki, kitab IX-XVII əsrlər Azərbaycan silahlarına həsr edilib.

Nəşrdə ilk dəfə arxeoloji, təsviri, yazılı mənbələr əsasında qeyd edilən dövrün Azərbaycan silahları təhlil olunur, onların xarakterik xüsusiyyətləri müəyyən

lənşdirilir. Eyni zamanda kitabda 300-dən çox fotosəkil, rəsm, miniatur təsvirləri verilib.

Tədqiqatın müxtəlif mənbələr əsasında aparılması silahların görünüşünü, strukturunu, adlarını müəyyən etməyə imkan verir. Həmçinin beynəlxalq təsnifat sistemlərinə əsasən Azərbaycan silahlarının təsnifatı tərtib edilir.

Kitabın elmi redaktoru muzeyin direktoru, akademik Nailə Vəlixanlı, rəyçiləri tarix elmləri doktorları Şahin Fərzəliyev, Nurulla Əliyev, Tarix Dostiyev, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Fərah Hüseynidir.

Aşıq sənətinin tədrisi üzrə metodiki tövsiyə

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Mədəniyyətşünaslıq üzrə Elmi-Metodik Mərkəzi tərəfindən "Aşıq sənətinin tədrisi üzrə metodiki tövsiyə" çap edilmişdir. Aşıq sənətinin tədrisi üzrə ilk metodiki tədris vəsaitinin müəllifi Gədəbəy Aşıq Məktəbinin direktoru Etibar Əliyevdir.

Metodiki tövsiyədə aşıq havalarının tədris edilməsində musiqi aləti olaraq sazdan istifadə edilməsi ilə yanaşı, sazın texniki quruluşu ilə bağlı məlumatlar, aşıq poeziyası, o cümlədən dəyişmə nümunələri, das-

tan yaradıcılığı, səhnə davranışı, aşıq sənətinə dövlət qayğısı və s. barədə bilgiler verilməmişdir.

Folklorşünas Etibar Əliyev aşıq sənətinin tədrisi ilə bağlı "Aşıq sənəti tarixi" nəzəriyyə fənni üzrə proqram-dərslik də yazmışdır. Bu ilki dərslərdən başlayaraq Gədəbəy Aşıq Məktəbində "Aşıq sənəti tarixi" fənni tədris edilməkdədir.

Günəl Məmmədova
Şəmkir Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin əməkdaşı

25 ilə yaxındır ki, fəaliyyət göstərən Türk-Yapon Fondu Mədəniyyət Mərkəzi təkcə Türkiyə ilə Yaponiya arasında deyil, eyni zamanda Azərbaycan da daxil olmaqla türkdilli ölkələr və Yaponiya arasında mədəniyyət, incəsənət və başqa sahələrdə əlaqələrin qurulmasında mühüm rol oynamağa çalışır. Mərkəz ənənəvi yapon memarlığı üslubunda tikilmiş və dekorasiya olunmuş binada yerləşir. Bu məkan həm də Ankarada yaşayan və təhsil alan müxtəlif türk xalqları təmsilçilərinin tez-tez üzdükləri ünvandır. Fondun qurucusu və rəhbəri Türkiyənin keçmiş millət vəkili, professor Cəfər Təyyar Sadıqlardır.

- Cəfər bəy, öncə bu fondun tarixçəsindən bəhs etməyinizi istərdik...

- Bunun maraqlı bir tarixçəsi var. Hələ gömrük naziri olduğum vaxtlarda uzun müddət Türkiyədəki yapon qurumları ilə çalışmışam. Sonra 4 il (1966-70) Türkiyənin Yaponiyadakı səfirliyində iqtisadi məsələlər üzrə müşavir işlədim. Bu müddətdə ailəliklə Yaponiyanı çox sevdik. Vətənə geri döndükdən sonra da Yaponiya ilə əlaqələrim kəsilmədi. Hətta yaponlarla bağlı bir neçə kitab belə yazdım. Yaponiya ilə bağlı ortaya bir məsələ çıxırdısa, hökumət mənim rəy verməyimi istəyirdi. Müxtəlif layihələrlə əlaqədar olaraq bu ölkəyə gedib-gəlirdim. Baş nazir Süleyman Dəmirəl bir neçə dəfə Yaponiyaya səfər heyətində mənə də yer verdi. Bir dəfə belə səfərlərdən birindən geri döndükdən sonra o, məni yanına çağırdı və dedi ki, Yaponiya ilə əlaqəsi olan insanlar ilə bir araya gəlib fond quraq. Beləliklə, 1993-cü ildə

Türk-Yapon Fondu Mədəniyyət Mərkəzi quruldu. Yapon memarlığına uyğun bu binanın açılışı isə 1998-ci ildə oldu. Açılışda Prezident Süleyman Dəmirəl və Yaponiya şahzadəsi iştirak etmişdi.

- Mərkəzin qurulmasının Türkiyə, Türk dünyası üçün önəmi nə oldu?

- Bu, Türk dünyası ilə Yaponiya arasında mədəni əlaqələri quran və inkişaf etdirən bir mərkəz oldu. Məsələn, yapon dili öyrədən bölmümüz var ki, orada, Ankarada yaşayan azərbaycanlılar da daxil olmaqla, türkdilli xalqların nümayəndələri dərs alır. Öz növbəsində biz də yaponlara türk dilini öyrədirik. Türkiyədə Yaponiya ilə bağlı olan bütün mədəniyyət, təhsil qurumları bu ölkəylə əlaqələrini bizim fond vasitəsilə həyata keçirir. Bu yaxınlarda mərkəzdə yapon dilinin öyrədilməsi və araşdırılması üzrə institut fəaliyyətə başladı. Bundan başqa, Türkiyədəki müxtəlif universi-

"Azərbaycanın Yaponiya ilə əlaqələrinə biz də töhfə vermək istərdik"

tətlərdə yapon dili kafedraları da var ki, onlar da bizimlə işbirliyi çərçivəsində çalışırlar. Burda tez-tez sərgilər keçiririk, Yaponiya üzrə mütəxəssislərin panellərini təşkil edirik. Onu da deyim ki, Türk-Yapon Fondu Mədəniyyət Mərkəzi hazırda Yaponiyadakı türklərlə bağlı Qərb mətbuatından gələn neqativ məlumatları aradan qaldırmaq baxımından da son dərəcə önəmli bir təsirə malikdir.

- Bu panellərə, sərgilərə,

eləcə də dil kurslarına maraqla necədir?

- Elm və mədəniyyət layihələri-miz böyük maraq cəlb edir. Məsələn, Yaponiyanın əsas mədəniyyət nümunələrindən olan ikebana - ənənəvi yapon gül düzümü sənəti bütün dünyada məşhurdur. Yapon dilində ikeru (yaşatmaq) və bana (gül) sözlərindən əmələ gələn bu ifadəni "canlı güllər", "güllərə həyat verən" kimi tərcümə etmək olar. Bundan başqa, Bonzay mədəniyyəti, yapon kalligrafiyası və s. bunlarla

bağlı keçirdiyimiz sərgilərdə xeyli sayda ziyarətçi görmək olur. Yapon musiqisi ilə türk musiqisi çox oxşardır və keçirdiyimiz konsertlərə xüsusi tamaşaçı marağı görürük.

- Türk-Yapon Fondu Mədəniyyət Mərkəzinin türkdilli ölkələrlə əməkdaşlığı barədə nə deyərdiniz?

- Türk respublikaları müstəqillik əldə etdikdən sonra Türkiyə onlarla əlaqələrini inkişaf etdirdi. Bu işə ilk dəstək verənlərdən biri bizim fond oldu. 1993-cü ildə fondun dəstəyi ilə Yaponiya ilə əməkdaşlıq edən türk iş adamlarının qurduğu Türk Yapon İş Şurasının üzvləri bir araya gəlib Azərbaycan daxil olmaqla türkdilli ölkələrə heyət səfəri etdi. Bu əməkdaşlığı yenidən həyata keçirmək istəyirik. Məsələn, çox istərdik ki, fondumuzun Azərbaycanda təmsilçiliyi olsun. Azərbaycanın Yaponiya ilə əlaqələrinə biz də töhfə vermək istərdik. Nəticədə iki qaradaş ölkənin birlikdə Yaponiya ilə əməkdaşlığı daha da möhkəmlənər.

Mehparə Sultanova
Ankara

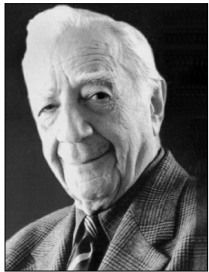
Azərbaycan

13 yanvar 1897 - Dövlət xadimi, publisist, alim Ruhulla Əli oğlu Axundov (1897 - 21.4.1938) Bakının Şüvəlan kəndində doğulub. Tarix, incəsənət, ədəbiyyata dair əsərlərin müəllifidir, ikicildlik rusca-Azərbaycanca lüğətin redaktoru olub. Azərbaycan Kommunist Partiyasının I katibi (1925-1926) işləyib.

13 yanvar 1909 - Tanınmış tarzen, xanəndə Şirulla İmanov (1909 - 4.2.1976) Bakıda doğulub. Opera və Balet Teatrının solisti olub, M.Maqomayevin "Şah İsmayıl", Z.Hacıbəyovun "Aşıq Qərib", Ü.Hacıbəylinin "Şeyx Sənan" operalarında vokal və tar ifaçısı kimi çıxış edib.

13 yanvar 1945 - Əməkdar incəsənət xadimi, televiziya rejissoru Məhərrəm Əlişəftər oğlu Bədizadə anadan olub.

13 yanvar 1951 - Aktyor, rejissor, Əməkdar incəsənət xadimi Cahangir Yaqub oğlu Mehdiyev Bakıda anadan olub. Quruluş verdiyi filmlər: "Evlənmək istəyirəm", "Kişi sözü" və s.

qız", "Dəli Kür", "Dərviş Parisi partladır" və s.) maraqlı obrazlar yaradıb.

14 yanvar 1923 - Görkəmli teatr rejissoru, Xalq artisti Tofiq Səməd Mənsur oğlu Kazımov (1923 - 2.8.1980) Bakıda anadan olub. Gənc Tamaşaçılar, Rus Dram, Musiqili Komediya teatrlarında tamaşalar hazırlayıb. 1964-cü ildən Akademik Milli Dram Teatrının baş rejissoru olub. "Antoni və Kleopatra" (U.Şekspir, 1965), "Şəhərin yaz günləri" (Anar, 1979) əsərlərinin tamaşalarına görə Dövlət mükafatına layiq görülüb.

14 yanvar 1952 - Məşhur şair Almas İl-dırım (İldırım Əbdül-məhəmməd oğlu Almaszadə; 25.3.1907 - 1952) Türkiyənin Elazığ şəhərində dünyasını dəyişib. İstiqlal və millətçilik ruhlu şeirlərinə görə 1930-cu ildə

TƏQVİM**13-16 yanvar**

Yazıçılar Birliyindən xaric edilərək Türkmənistanə sürgün edilib. 1933-cü ildə İrana, oradan Türkiyəyə mühacirət edib.

olsun" (Sənəm), "Onun bəlalı sevgisi" (Nənə) və s. filmlərdə maraqlı obrazlar yaradıb.

15 yanvar 1914 - Yazıçı Ənvər Yusif oğlu Qasımov (1914-1989) Yevlax rayonunda anadan olub. Əsərləri: "Düşmənin düşməni", "Cərrahlar" (roman), "Hamballar" (povest) və s.

15 yanvar 1936 - Yazıçı-publisist, tərcüməçi Vaqif Musa (Vaqif Məmmədyusif oğlu Musayev; 1936-1997) Quba rayonunun Rustov kəndində anadan olub. "Səhər mehi", "Ömrün də yazı varmış" və s. kitabların müəllifidir.

15 yanvar 1940 - Əməkdar incəsənət xadimi, Prezident təqaüdcüsü, kinoşünas Aydın Ələsgər oğlu Kazımsadə anadan olub. Azərbaycan kinosunun tarixinə dair tədqiqatların, bir çox kitabların, "Azərbaycan kino ensiklopediyası"nın müəllifidir.

deputat həmkarı Dilərə Əliyeva ilə birlikdə Qax rayonu ərazisində avtomobil qəzasında həlak olub.

16 yanvar 1905 - Yazıçı Üm-əl-Banin (Ümmülbanu Mirzə qızı Əsədullayeva; 1905-1994) anadan olub. Məşhur neft mil-

14 yanvar 1999 - Xalq artisti, teatr və kino aktrisası Barat Həbib qızı Şəkinskaya (28.6.1914, Şuşa - 1999) vəfat edib. 1935-ci ildən Akademik Dram Teatrında çalışıb. "Görüş" (Şövkət), "O olmasın, bu

yonçuları Şəmsi Əsədullayevin və Musa Nağıyevin nəvəsidir. Azərbaycanın sovetləşməsindən sonra ailəsi ilə Fransaya mühacirət edib, fransız dilində yazıb: "Qafqaz günləri", "Sonuncu ümidin çağırışı" və s.

16 yanvar 1939 - Şair, nasir, tərcüməçi Vaqif Nəsimi (Vaqif Hüseyn oğlu Nəsimov) Qazaxda anadan olub.

Dünya

13 yanvar 1931 - Rus yazıçısı, ssenarist və dramaturq Arkadi Aleksandroviç Vayner (1931 - 24.4.2005) anadan olub. Qardaşı Georgi Vaynerlə birgə detektiv əsərlərin müəllifidir: "Şaquli yarışlar", "Minotavra ziyarət", "Mərhəmət erası" (povest əsasında "Görüş yerini dəyişmək olmaz" telefilmə çevilib) və s.

13 yanvar 1937 - Gürcüstanın və Rusiyanın Xalq artisti Ariadna Vsevolodovna Şengelaya (Şprink) anadan olub. "Azərbaycanfilm"də "Romeo mənim qonşumdur" filmində (Nona) çəkilib.

14 yanvar 1818 - Fin yazıçısı və şairi Zaxariyas Topelius (1818-1898) anadan olub. "Ulduzların uşaqları" və s. romanların müəllifidir.

14 yanvar 1827 - Rus etnoqrafı və coğrafiyaşünası, incəsənət tarixçisi Pyotr Semyonov Tyan-Şanski (1827-1914) anadan olub.

14 yanvar 1895 - Başqırd klassik ədəbiyyatının banilərindən biri, şair Şeyxzadə Məhəmmədzakiroviç Babiç (1895-1919) anadan olub.

14 yanvar 1911 - Rus yazıçısı Anatoli Naumoviç Rıbakov (1911-1998) anadan olub. "Arbat uşaqları", "Kortik", "Tunc quş", "Ağır qum" və s. romanların müəllifidir.

14 yanvar 1925 - Yapon yazıçı-dramaturqu Yokio Misi (əsl adı Kimitake Hiraoka; 1925-1970) anadan olub. Əsərləri: "Qızıl məbəəd", "Maskanın etirafı", "Bahar qarı".

15 yanvar 1795 - Rus şairi, dramaturq, diplomat Aleksandr Sergeyeviç Qriboyedov (1795 - 11.2.1829) anadan olub. "Ağıldan bəla" komediyasının müəllifidir. Azərbaycanın Rusiya və İran tərəfindən bölüş-

dürülməsinə dair Türkmənçay müqaviləsindən sonra (1828) Tehrandə Rusiyanın səfiri olub, orada qətlə yetirilib.

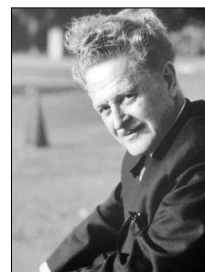

15 yanvar 1622 - Fransız dramaturqu Jan-Batist Molyer (Jean Baptiste Poquelin, dit Molière; 1622 - 17.2.1673) anadan olub. Avropa ədəbiyyatında klassik komediya janrının banisi sayılır. Əsərləri: "Tartüf", "Psixeya", "Don-Juan", "Zorən təbib", "Xəsis" və s.

15 yanvar 1850 - Rumın ədəbiyyatının klassiki, şair Mixay Eminescu (Mihai Eminescu; 1850 - 15.6.1889) anadan olub.

15 yanvar 1871 - Ukrayna şərqşünası, yazıçı, akademik Aqafangel Yefimoviç Krımski (1871-1942) anadan olub.

15 yanvar 1891 - Yəhudi əsilli rus şairi, ədəbiyyatşünas Osip (İosif) Mandelştam (1891-1938) anadan olub.

15 yanvar 1902 - Türk şairi, dramaturq Nazim Hikmət (1902 - 3.6.1963) anadan olub. Kommunist olduğuna görə Türkiyədə məhkum olunub, 1951-ci ildə SSRİ-yə mühacirət edib, ömrünün axırınadək SSRİ-də yaşayıb. Moskvada dəfn olunub. Şairin "Məhəbbət əfsanəsi" pyesinin motivləri əsasında bəstəkar A.Məlikov balet yazıb. Əsərləri əsasında "Yaşamaq gözəldir, qardaşım", "Bir məhəlləli iki nəfər" ("Azərbaycanfilm"), "Məhəbbətim, kədərim mənim" ("Mosfilm") filmləri çəkilib.

16 yanvar 1675 - Fransız memuar yazıçısı Lui de Ruvrua Sen Simon (Louis de Rouvroy, duc de Saint-Simon, 1675-1775) anadan olub.

16 yanvar 1749 - İtalyan şairi və dramaturqu Vittorio Alfieri (1749-1803) anadan olub. Əsərləri: "Kleopatra", "Orest", "Aqamemnon", "Mariya Stüart" və s.

16 yanvar 1934 - Rus aktyoru, SSRİ Xalq artisti Vasili Lanovoy anadan olub. Filmləri: "Pavel Korçağın", "Baharın on yeddi anı", "Qara kvadrat" və s.

Hazırladı: Vüqar Orxan**Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı**
Nizami küçəsi 95

13 yanvar	Q.Qarayev - "Yeddi gözəl" (balet)	19.00
14 yanvar	P.Maskanyı - "Kənd namusu" (opera)	19.00

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı
Füzuli meydanı 1

13 yanvar	M.S.Ordubadi - "Qətibə İncan"	19.00
14 yanvar	C.Məmmədquluzadə - "Ölülər"	19.00

Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı
Xaqani küçəsi 7

13 yanvar	A.S.Puşkin - "Çar Saltan, knyaz Qvidon və çarıça Qu quşu haqqında nağıl"	12.00
	Y.Polyakov - "Xalam-bundu"	19.00
14 yanvar	V.Reznikov - "Anam, atam və mən"	12.00
	K.Qoldoni - "Senyor Todero-xulıqan"	19.00

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı
Nizami küçəsi 72

13 yanvar	A.Şaiq - "Tıq-tıq xanım"	12.00, 14.00
	Elçin - "Buzovna kəndinin əhvalatları"	19.00
14 yanvar	P.Nurəliyeva - "Dəcəl keçdi"	12.00, 14.00
	K.Qoldoni - "Mehmanxana sahibəsi"	19.00
16 yanvar	R.Ağayev - "Sonluğun sonu" (monotamaşa - kiçik səhnə)	19.00

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı
Neftçilər prospekti 36

13 yanvar	S.Marşak - "Pişiyin evi"	12.00, 14.00
	T.Ağayev - "Qoçaq Əhməd" (rus dilində)	16.00
14 yanvar	K.Ağayeva - "Göyçək Fatma"	12.00, 14.00
	Rus xalq nağılı - "Durna balığı" (rus dilində)	16.00

A**F****i****S****A****13-16
yanvar****Yuğ Dövlət Teatrı**
Neftçilər prospekti 36 (Kukla Teatrının binası)

13 yanvar	P.Nurəliyeva - "Sonuncu"	19.00
-----------	--------------------------	-------

Azərbaycan Dövlət Pantomima Teatrı
Azadlıq prospekti 10

13 yanvar	B.Xanəzadə - "Pantomima buketi"	18.00
14 yanvar	B.Xanəzadə - "Fəlakət və insan"	14.00
	B.Əhmədli - "6+1 palata"	18.00

Heydər Əliyev Sarayı
Bülbül prospekti 35

13 yanvar	Türkiyənin populyar müğənnisi Ajda Pekkanın konserti	20.00
-----------	--	-------

Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyası
İstiqlaliyyət küçəsi 2

16 yanvar	Əməkdar incəsənət xadimi Elnarə Dadaşovanın yaradıcılıq gecəsi. Azərbaycan Televiziyası və Radiosunun Niyazi adına Simfonik orkestri və C.Cahangirov adına Xor kapellası.	19.00
-----------	---	-------

Kamera və Orqan Musiqisi Zalı
28 May 17

15 yanvar	"Gənclərə dəstək" layihəsi çərçivəsində vokal musiqisi axşamı	19.00
-----------	---	-------

Beynəlxalq Muğam Mərkəzi
Dənizkənarı Milli Park

16 yanvar	Bəstəkarlar İttifaqının tədbiri	19.00
-----------	---------------------------------	-------

Azərbaycan Dövlət Mahnı Teatrı
R.Bəhbudov küçəsi 12

14 yanvar	"Günay" Teatrının konserti	12.00
-----------	----------------------------	-------

Pekində elmi konfransda Azərbaycan dilinə dair məruzə dinlənilib

Pekində Çin Türk Dilləri Assosiasiyasının 13-cü illik elmi konfransı keçirilib. "Türk dilləri üzrə tədqiqatlar və "Bir kəmə, bir yol" ölkələrində dillərin vəziyyəti" mövzusunda konfransda türk dilləri üzrə ən son tədqiqatlara dair məruzələr dinlənilib, müzakirələr aparılıb.

Çinin 10-dan çox ali təhsil ocağından və tədqiqat institutundan alimlərin qatıldığı konfransda yeganə əcnəbi müəssisə, Pekin Xarici Dillər Universitetinin Azərbaycan dili müəllimi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Aqşin Əliyev "Dövlət dilinin qorunması və dil qanunvericiliyi - Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra dil siyasətinin əsas istiqamətləri" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. O, Azərbaycan dilinin tarixi haqqında qısa məlumat verib, müasir Azərbaycan dilinin vəziyyəti, dövlət dili statusu, ölkəmizdə dil siyasətinin müxtəlif dövrləri barədə danışdı.

Alim məruzəsində Azərbaycan dilini özünə ana dili hesab edənlərin sayı, tədris dili kimi xüsusiyyətləri, tarixən Azərbaycanda dil siyasətinə aid sənədlərin statistikasi, müstəqil Azərbaycan Respublikasında dil siyasəti haqqında imzalanmış sərəncamlar və qanunlar, xalqımızın dilini qorumaq yolunda gös-

tərtdi mübarizənin tarixi barədə məlumat verib.

Məruzəçi Azərbaycan sözünün etimologiyası, latın qrafikalı əlifbaya keçidin səbəbləri, ölkəmizdə azsaylı xalqların dillərinin qorunmasına dair dövlət siyasəti və digər mövzulara dair auditoriyanın suallarını cavablandırılıb.

Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə əlaqədar beynəlxalq konfrans keçiriləcək

Aprelin 11-dən 15-dək Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Tarix İnstitutu və Türkiyə Cümhuriyyəti Atatürk Araşdırma Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinə həsr olunmuş "XX əsrdə türk-müsəlman xalqlarına qarşı soyqırımları" mövzusunda V beynəlxalq elmi konfrans keçiriləcək.

Tarix İnstitutundan verilən məlumata görə, beynəlxalq konfransda "XX əsrdə Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımları", "1914-1920-ci illərdə Şərqi Anadolu, Urmiya, Salmas, Xoy bölgələrində türk-müsəlman əhaliyə qarşı soyqırımları" və "XX əsrdə Qafqaz, Volqaboyu və Mərkəzi Asiya xalqlarına qarşı soyqırımları və deportasiyalar" bölmələrində məruzələr dinlənəcək.

Konfransın materialları çap olunacaq və iştirakçılara paylanılacaq. Məqalələr (Azərbaycan, rus və ingilis dillərində) açar sözlər, rus və ingilis dillərində xülasələrlə birlikdə) fevralın 15-dək Təşkilat komitəsinə göndərilməlidir. Məqalələrin həcmi 8-10 səhifədən artıq olmamalı və elektron variant ymahmudov@mail.ru və soyqirim.konf@gmail.com e-mail ünvanlarına göndərilməlidir.

Görkəmli xanəndə, Əməkdar artist Cahan Talışinskayadan söz düşəndə onun məlahətli səsi, yüksək ifaçılıq mədəniyyəti, bir də keşməkeşli həyat yolu xatirələrə də canlanır.

Cahan Mir Rzaxan qızı Talışinskaya 9 fevral 1909-cu ildə Lənkəran şəhərində anadan olub. 1918-ci ildə valideynləri Bakıya köçür. Erkən çağlardan fəallığı və fərsətliliyi ilə diqqət çəkən Cahan orta təhsilini başa vurduqdan sonra Qızlar seminariyasına daxil olur. Eyni zamanda musiqi ilə maraqlanır, piano və tərta ifa etməyi öyrənir. Əli Bayramov adına klubun nəzdində yaradılan bədii öz-fəaliyyət dərnəyinə üzv olur. 1927-ci ildə Bakı şəhər radio şəbəkəsində işə düzəlir.

Cahan xanım 1934-cü ildə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının solisti olur. Maraqlı konsert proqramı ilə silsilə çıxışlar edir. Az vaxt ərzində xalq mahnı və muğamlarının gözəl ifaçısı kimi şöhrət tapır. Onun ifasında "Şahnaz", "Segah", "Bayatı-Şiraz" muğamları, "Qarabağ şikəstəsi" daim dinləyicilərin alqışları ilə müşayiət olunur. Lakin "Qatar" muğamı onun ifasında xüsusi yer tuturdu. Səsinin geniş diapazonu, virtuoz səs tembrinə malik olması texniki cəhətdən mürəkkəb olan bu muğamı onun ifasında daha gözəl edirdi.

Araşdırmalarda bildirilir ki,

Bakıdan Orta Asiyaya yayılan zərif səs

1930-cu ilin əvvəlində Əfqanıstan şahı Əmənulla xan Bakıya gəlir. Ali qonağın şərəfinə verilən ziyafətdə konsert proqramı təqdim olunur. Konsertdə Cahan Talışinskaya da çıxış edir. Konsertdən sonra şahın xanımı minnətdarlıq əlaməti kimi qızıl qol saatını müğənniyə bağışlayır. Ertəsi gün Cahan xanım Azərbaycan Xalq Daxili İşlər Komissarlığına (NKVD) çağırılır və saatı birgünüyə ondan alırlar. Səhəri gün saat qaytarılır. Saatın arxa tərəfində "Cahan Talışinskaya-ya Əmənulla xandan" sözləri yazılmışdı.

Xalq artisti Bəhram Mansurov xatirələrində Cahan xanımdan bəhs edərək yazır: "O, Cəbbar

Qaryağdı, Seyid Şuşinski, Xan Şuşinski, Həqiqət Rzayeva, Qurban Pirimov, Zülfü Adıgözelov kimi görkəmli xanəndələr ilə bərabər konsert proqramlarında çıxış edirdi. Eyni zamanda o özünü istedadlı folklorçu kimi də göstərirdi. Çox az adama məlumdur ki, "Qubanın ağ alması", "Uca dağlar", "Dəli Ceyran" kimi xalq mahnıları məhz ilk dəfə onun ifasında lentə yazılıb.

Tədqiqatlarda qeyd olunur ki, müğənni bu mahnıları Azərbaycanın rayonlarına etdiyi qastrol səfərlərində toplayıb. Bütün vasitələrdən istifadə edərək yeni melodiyaları yadda saxlayaraq onu dinləyicilərə olduğu kimi çatdırıb.

C.Talışinskaya 1933-cü ildə "Şərq musiqi ansamblı"nın tərkibində Moskva, Leningrad (Sankt-Peterburq), Kiyev şəhərlərində qastrol səfərlərində olur. 1936-cı ildə Moskva və Sankt-Peterburq şəhərlərinə qastrolları zamanı "Qatar" və "Segah" muğamları, "Uca dağlar" və "Yeni kənd" mahnıları onun ifasında lentə alınır.

1930-cu illər repressiyasının qara yelləri Cahan Talışinskaya-dan da yan keçmir. Bir gün ona NKVD ilə gizli əməkdaşlıq təklif olunur. Ancaq o, razılıq vermir.

Məhz buna görə də Cahan xanıma 1938-ci ildə Moskvada keçirilən ilk Azərbaycan incəsənəti ongünlüyündə iştirak etməyə icazə verilmir. Lakin sonra hansı səbəbdənsə yuxarıların onun haqqında fikri dəyişir. 1939-cu ildə estrada artistlərinin I Ümumittifaq müsabiqəsinə qatılır və laureat olur. 1940-cı ildə ona Əməkdar artist fəxri adı verilir.

Bütün bunlara baxmayaraq, qara kölgələr ondan əl çəkmir. 1942-ci ildə 14 yaşlı oğlu ilə birlikdə həbs olunaraq "xalq düşməni" adı altında Qazaxıstanın Petropavlovsk rayonuna sürgün edilir. Oradan Özbəkistana köçməsinə icazə verilir. Oğlu Nazimi Bakıya göndərir, özü isə Daşkənd filarmoniyasında solist ifaçı kimi işə düzəlir.

Müğənninin Azərbaycana qayıtmasına bir təsadüfi hadisə kömək edir. SSRİ Xalq Komissarları Soveti nəzdində musiqi idarələrinin rəhbəri V.Surin 1943-cü ildə Daşkəndə gəlir. O, Ümumittifaq estrada artistlərinin müsabiqəsində tanıdığı Cahan xanımın Tiflis şəhərində incəsənət işləri üzrə idarədə çalışmasına təyinat verir.

Beləliklə, Cahan xanım Tiflisdə Azərbaycan teatrının səhnəsinə qayıdır. Burada Leyli ("Leyli və Məcnun"), Telli ("Arşın mal alan"), Əsli ("Əsli və Kərəm"), Şahsənəm

("Aşıq Qərib") rollarında çıxış edir. Lakin bir müddət sonra Azərbaycan NKVD-dən Tiflisə məktub göndərilir və onun sürgün məsələsi qaldırılır. Musiqini bu dəfə əvvəllər Bakıda yaşamış Zaqafqaziya Hərbi Şurasının üzvü, SSRİ xalq deputatı Xavər Vəliyev xilas edir. Onun köməkliyi ilə Cahan xanım Tiflisdə qalır və sonra Bakıya qayıdır. Musiqili Komediya Teatrının direktoru Şəmsi Bədəlbəyli onu teatra dəvət edir. "Arşın mal alan", "O olmasın, bu olsun", "Gözün aydın", "Durna" operettalarında yaratdığı Telli, Sənəm, Nargilə, Lalə obrazları hədsiz dərəcədə parlaq və maraqlı alınır.

C.Talışinskaya oğlu ilə birlikdə 1949-cu ildə yenidən Daşkəndə sürgün edilir. Yalnız 1954-cü ildə, Stalinin ölümündən sonra onlara bəraət verilir. Ancaq Cahan xanım Daşkənddə qalır. Yaradıcılığının coşğun çağları olsa da, səhnəyə çıxmaqdan imtina edir.

Görkəmli müğənni doğma vətənə qayıtmaq istəməsə də, tale yazısından qaça bilmir. 1966-cı ildə Daşkənddə güclü zəlzələ olur və onların da evi tamam dağılır. Bu hadisə onun Bakıya qayıtmasını zəruri edir. Cahan xanım bir il sonra, 1967-ci ildə dünyasını dəyişir.

Savalan Fərəcov

"Şərqi min bir sirri" təkrar nəşr olunub

"Şərq-Qərb" nəşriyyatı AMEA-nın M.Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun şöbə müdiri, tarix elmləri doktoru Fərid Ələkbərlinin ikicildlik "Şərqi min bir sirri" kitabını rus dilində təkrar nəşr edib.

Kitabda qədim və ortaçağ qaynaqlarından Şərqi, eləcə də Azərbaycanın qədim təbabəti, fəlsəfəsi, elm və mədəniyyəti haqqında məlumatlar təhlil olunur. Kitab geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulub.

S.Qaliboğlu

Arxeoloq alimin xatirəsinə həsr olunan kitab

Tanınmış arxeoloq, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) müxbir üzvü İdeal Nərimanovun 90 illiyinə həsr edilən kitab nəşr olunub. AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutundan bildiriblər ki, "Qafqazın və Ön Asiyanın arxeologiya-

sının problemləri. Neolitson tunc" kitabında Azərbaycanlı və əcnəbi arxeoloqların rus və ingilis dillərində elmi məqalələri toplanıb.

Neolit dövrü Şomutəpə arxeoloji mədəniyyətini və son xalkolit (son eneolit) dövrü Leylatəpə mədəniy-

yətini kəşf etmiş İ.Nərimanov Qafqazın və Ön Asiyanın məhz göstərilən dövr abidələrinin tədqiqatları ilə məşğul olub. Onun Azərbaycanda arxeoloji abidələrin aşkara çıxarılması, geniş qazıntıların aparılması, ümumiyyətlə, respublikamızda arxeolo-

giya elminin inkişafında müstəsna xidmətləri olub. Kitabda alimin həyatı və elmi fəaliyyətinə həsr olunan yazılar da yer alıb.

Nəşrin redaktoru Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun direktor müavini, tarix elmləri doktoru Nəcəf Müseyiblidir.

BAFTA mükafatlarına iddiaçılar məlum olub

Bu günlərdə "Qızıl qlobus" mükafatının triumfatoru olan Martin Makdonaxın "Ebbing, Missura sərhədində 3 billboard" filmi 9 nominasiya ("Ən yaxşı film", "Ən yaxşı rejissor", "Ən yaxşı aktrisa" və s.) üzrə mübarizə aparacaq.

"Qaranlıq zamanlar" filmi də 9 mükafata iddialıdır. Filmdə Uinston Çorçill rolunda çəkilən Qeri Old-

men "Ən yaxşı aktyor" nominasiyasında BAFTA-ya əsas namizədlərdən sayılır.

"Ülgüc üzərində qaçanlar 2049" və "Dunker" filmləri 8 nominasiya üzrə mükafat uğrunda mübarizəyə qoşulacaqlar.

Rusiyalı rejissor Andrey Zvyagintsevin "Sevgisiz" filmi BAFTA mükafatının "Ən yaxşı xarici film" nominasiyasına iddialıdır. Nominasiyada mübarizəyə "O" (Pol Verxoven), "Əvvəlcə mənim atamı öldürüblər" (Ancelina Coli), "Qulluçu" (Pan Çxan Uka) və "Satıcı" (Əsgər Fərhad) filmləri də qatılıblar.

İlona

2018-ci ildə

"Avropanın mədəniyyət paytaxtı"

Avropada ən kiçik paytaxt şəhəri olan Valletta hər tərəfdən qədim qala divarları ilə əhatə olunub və bu şəhərin zəngin tarixi keçmişi maraqlı əhvalatlarla doludur.

Malta paytaxtının əsası orta əsr cəngavərləri tərəfindən qoyulub, lakin əsrlər boyu bu adanı istila etmiş müxtəlif xalqların və dövlətlərin təsiri altında formalaşmış. UNESCO şəhərin mədəni əhəmiyyətini nəzərə alaraq onu 1980-ci ildə Dünya irsi siyahısına daxil edib. Maltanın mənzərəli paytaxtının fotoqeniqliyini təsdiqləyən bir fakt da ondan ibarətdir ki, Hollivud Vallettada vaxtaşırı kino çəkilişləri aparır. Krüz turistləri də bu şəhərə üstünlük verirlər.

Avropa İttifaqı Vallettanın 2018-ci ildə "Avropanın mədəniyyət paytaxtı" nominasiyasına daxil olunmasını elan edəndə hakimiyyət orqanları bu şansı əldən vermədilər. "Mədəniyyət ili" proqramının hazırlanması ilə məşğul olan "Valletta-2018" fondunun təşkilat komitəsinin rəhbəri Ceyson Mikalef deyib: "1964-cü ildə Malta müstəqillik əldə etdiyi vaxtdan bu yana şəhərin yenilənməsi üçün ən böyük məbləğdə investisiya ayrılmasını təmin etmişik". Onun sözlərinə görə, 2013-cü ildən bəri müxtəlif layihələr üçün

50 milyon avrodan çox, o cümlədən mədəni ehtiyaclar üçün 10 milyon avro sərf edilib.

Malta sakinləri Vallettanın "Avropanın mədəniyyət paytaxtı" hüquqlarından istifadə etməyə başlamasını qürurla gözləyirlər. Rəsmi açılış mərasimi yanvarın 20-nə planlaşdırılıb. Lakin narahat səslər də eşidilir. Tənqidçilərin fikrincə, proqrama kura torluq edən insanlar əslində mədəniyyət sahəsindən uzaqdırlar və onların əsas məqsədi 2018-ci ildə bu adaya daha çox turist cəlb etməkdir.

Avropa İttifaqı Maltaya proqramla əlaqədar tövsiyələrini bildirib: elə etmək lazımdır ki, bu proqramın səmərəsi 2018-ci ildən sonra da hiss edilsin. Mədəniyyət paytaxtı funksiyalarının icrası ilə əlaqədar cəlb edilən əlavə maliyyə vəsaiti, bir qayda olaraq şəhərin mədəniyyət müəssisələrinin vəziyyətini xeyli yaxşılaşdırmağa imkan verir.

"Avropanın mədəniyyət paytaxtı" titulu 1985-ci ildən bəri Avropa şəhərlərinə verilir. 2004-cü ildən etibarən bu missiyanı eyni vaxtda iki şəhər yerinə yetirir. 2018-ci ildə Maltanın Valletta şəhəri ilə bərabər Niderlandın Leuwarden şəhəri də bu adı daşıyacaq.

Turistlərin itirdikləri əşyalar bir aydan sonra hərraca çıxarılır

1 milyon dollar dəyərində qiymətli əşya satılıb

Dubay polisi tapıntı bürosunda sahibi tərəfindən tələb edilməyən, ümumi dəyəri 1 milyon dollar olan əşyaları hərraca satıb.

Məlumatla görə, 60 min dirhəm (16,3 min dollar) dəyərində "Vertu" telefonu, 11 min ədəd qol saati, 1679 ədəd planşet, 1217 ədəd fotokamera, 639 ədəd noutbuk və digər əşyaların sahibləri qanunla müəyyən olunmuş müddətdə müraciət etmədiklərinə görə həmin əşyalar hərraca çıxarılıb.

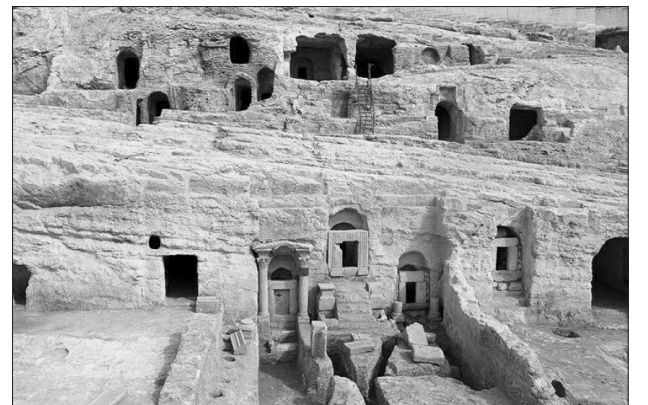
Tapılan bütün əşyalar Dubay polisində 1 ay ərzində saxlanılır və bu müddətdə əşya sahiblərinin öz mallarını geri qaytarmaq fürsəti var.

Əgər müraciət edən mülkiyyətçi ölkə xaricindədirsə, o zaman yoxlamadan sonra əşya poçt vasitəsilə sahibinə göndərilir. İtən əşyaların hamısının kriminal məşəli olub-olmaması diqqətlə yoxlanılır.

Qeyd etmək lazımdır ki, bu əşyaları tapıntı bürolarına hotellər, ticarət kompleksləri, eləcə də ölkə vətəndaşları təqdim edir. 5 nömrəli qanuna əsasən, hər bir vətəndaş tapdığı qiymətli əşyanı və pulu 48 saat ərzində polisə təqdim etməyə borcludur. Əks halda həmin şəxs cinayət məsuliyyətinə cəlb edilə bilər.

İki min yaşı olan qaya məzarlıq turistik məkana çevrilir

Türkiyənin Şanlıurfa bölgəsində yerləşən Haleplibaxça və Tıfındır məhəllələrində təxminən 2 min yaşı olan qaya məzarları turistlərin ziyarəti üçün açılıb. Qədim məzarlıq bölgədəki 389 evin sökülməsi zamanı aşkarlanıb. Bildirilir ki, ərazidə ümumilikdə 132 məzar var.

Tozdan yaradılan rəsm əsərləri

Amerikalı rəssam Ellison Kortson adi tozdan gözəl rəsm əsərləri yaradır. Rəssam xanım hər dəfə evdə təmizlik işləri apararkən yığılmış tozdan öz rəsmlərinin hazırlanmasında istifadə edir. Maraqlıdır ki, onun bir əsərinin ərəşəyə gəlməsi üçün evdə yığılıb qalmış bir aylıq toz sərf olunur.

Baş redaktor:
İntiqam Hübətov

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Ünvanımız: AZ 1012, Moskva pr, 1D.
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Tel.: (012) 530-34-40; 431-28-79; 430-16-79
Tel/faks: (012) 431-28-79; 530-34-40
E-mail: qazet@medeniyyet.az

"Mədəniyyət" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş, "B-Z" mətbəəsində çap olunmuşdur.

Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə olunur.

KAPİTAL BANKın
Yasamal filialı kod: 200037
VÖEN 9900003611
M/h AZ37NABZ0135010000000001944
SWIFT BIK AIBAZ2X
H/h AZ98AIB33080019443300232103
VÖEN 1300338641
Lisenzia №AB 022279
İndeks 0187

Buraxılışa məsul:
Vüqar Əliyev

Tiraj: 5252

*Materiallardakı
faktlara görə müəlliflər
cavabdehdir.*